

EDITORIAL

Votació contundent

Serà difícil, a partir d'ara, escriure les editorials de LA TOSCA pensant sobre-tot en Moià, ja que el diumenge 22 de març del 2015 haurà significat un punt d'inflexió en la nostra petita història. Els patrons de resposta de la població en els deu municipis del Moianès van ser clars, contundents. El sí es va imposar sense matisos i la 42a comarca de Catalunya serà la primera que haurà nascut com a fruit d'un mandat popular i democràtic. A l'interior d'aquest número trobareu diversos continguts amb els resultats, articles d'opinió i de com es va viure la jornada a cadascun dels municipis.

Per primera vegada, el Moianès va comptar amb directes en els telenotícies de TV3 explicant l'evolució de la jornada. De la gran quantitat d'imatges d'aquell dia, és ben il·lustrativa i significativa la dels alcaldes, al vespre, fent pinya plegats, abraçats al vestíbul de l'edifici de Can Carner, seu del Consorci. L'alegria que expressen condensa i resumeix la jornada i el procés. La satisfacció pels resultats pot fer pensar que, en cas que no haguessin estat tan positius, haurien posat el tema de la comarca molt costa amunt, mentre que ara és inexorable i imminent. És més que probable, doncs, que, després de les eleccions municipals del 24 de maig, el Moianès es constitueixi amb els dinou consellers comarcals que li corresponen i s'integri a la resta de comarques. De ben segur que acabar el mandat amb aquesta fita haurà reforçat la trajectòria dels ajuntaments del Moianès.

Perquè ara és fàcil analitzar, interpretar els resultats i felicitar-nos mútuament. Cal reconèixer, però, que el mandat d'una consulta popular tan propera en el temps a les eleccions municipals era arriscat. Si tots els ajuntaments havien refrendat per unanimitat, en mandats diferents, la voluntat de constituir el Moianès, ¿era imprescindible una consulta popular que, a més, no era —no podia ser— vinculant? Si la població d'un parell de municipis, posem per cas, no ho hagués vist clar, què hauria passat? La campanya a favor del sí va ser nítida, unificada, amb missatges molt entenedors i pràctics. Es va procurar prou que Moià no tingués excessiu protagonisme (l'acte d'inici de campanya, curull de polítics de pes, es va fer a Castellterçol i el darrer acte es va fer a Calders). Els resultats, per tant, esvaeixen algunes rivalitats històriques entre municipis, que de ben segur tenen la seva base més en l'imaginari folclòric col·lectiu que en la realitat. També s'han de sentir molt satisfetes les persones que han liderat i treballat al Consorci. La seva feina durant vint anys ha anat prenent, entre la gent de cada poble. Sigui com sigui el traspàs entre el Consorci i el Consell Comarcal, els resultats de la consulta també es poden interpretar com un indicador de la seva gestió.

Serà difícil escriure editorials, dèiem, centrant-nos només en Moià. Aquesta TOSCA acull articles redactats per autors de cada municipi del Moianès; esperem que aquest fet excepcional ho sigui cada vegada menys.

ÍNDEX

Editorial	3
Moianès	5
Moianès: vot unànim dels deu pobles. <i>J. Clarà</i>	5
22-M, crònica d'una jornada històrica. <i>A. Lozano</i>	6
Una nit d'emocions. <i>M. Bigorra</i>	9
El 22-M als deu pobles del Moianès	12
Constitució imminent de la comarca <i>J. Font</i>	18
Orgull de vila, orgull de comarca. <i>À. Mur</i>	19
El Moianès, 35 anys de reivindicacions. <i>J. Clarà</i>	20
Resultats del Consorci 2014. <i>Consorci del Moianès</i>	22
Notícies de l'Estany. <i>M.E. Esparó, M. Sentias</i>	24
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	25
Vida municipal	26
El darrer pressupost de la legislatura. <i>J. Font</i>	26
Moià Deute informa	29
Actes i esdeveniments	30
Setmana Santa: tradicions que perduren. <i>J. Riera</i>	30
Dos equips de futbol sala, campions. <i>N. Arisa</i>	32
Les entitats informen	33
Biblioteca de Moià	33
Festival de Cinema Fantàstic del Moianès. <i>X. Vinuesa</i>	34
Museu de Moià	35
Moià Motor Antic. <i>Amics del Motor Antic</i>	36
Lletres	38
La volta de la pasta. <i>M. Baqués</i>	38
Natura	40
Reflexions sobre les possibilitats del conreu ... <i>M. Fortuny</i>	40
Miscel·lània	42
Retorna l'activitat esperantista al Moianès. <i>J. Perera</i>	42
El concert. <i>A. Cantó</i>	44
Publicacions	45
Breus	48
Sopa de lletres / Moviment demogràfic	49
Dades meteorològiques	50

22-M (fot. Xavier Rius)

MOIANÈS

Moianès: vot unànim dels deu pobles

Jaume Clarà

Tots els deu pobles del Moianès, sense cap excepció, van donar suport, en el procés participatiu del dia 22 de març, a la constitució de la comarca del Moianès. Va ser un triomf rotund, que constitueix una fita històrica. Per primera vegada en la història de Catalunya es crearà oficialment una nova comarca avalada amb el suport de les urnes.

En el conjunt del Moianès un 80'44% dels participants (4.138 persones) van donar suport a l'assoliment de la comarca, mentre que només el 16'35% (841) s'hi van mostrar contraris. Xifres inferiors al 2% van participar en blanc (93) o van mostrar altres opinions (72).

Sis dels deu municipis es van expressar amb més contundència que la mitjana a favor del sí. Van ser Granera (95%), Moià (93%), Castellcir (91%), Sant Quirze Safaja (88%), l'Estany (87%) i Calders

(84%). Dos més es van situar en una zona intermèdia: Castellterçol (71%) i Monistrol de Calders (65%). Mentre que els resultats més ajustats es van donar a Santa Maria d'Oló (53% contra 44% de vots negatius) i Collsuspina (50% contra 44%).

Van ser precisament els dos municipis més disputats —Collsuspina i Oló— els que van assolir uns índexs més elevats de participació, amb el 68% i el 67% respectivament; juntament amb l'Estany (64%) i Granera (59%), els únics en què més de la meitat del cens va participar en les votacions. La resta dels municipis, entre ells Moià i Castellterçol, es van quedar al voltant de la mitjana, situada en el 47'36% (5.144 votants). Per la banda baixa va sobresortir el cas de Sant Quirze Safaja, amb una assistència inferior al terç dels convocats (31%).

Uns resultats, per tant, inapelables.

	Cens	Votants	%	SÍ	%	NO	%	BLANC	%	ALTRES	%
Calders	812	335	41,26	281	83,88	51	15,22	1	0,30	2	0,60
Castellcir	563	261	46,36	237	90,80	23	8,81	1	0,38	0	0,00
Castellterçol	2.007	871	43,40	620	71,18	227	26,06	16	1,84	8	0,92
Collsuspina	276	189	68,48	95	50,26	84	44,44	7	3,70	3	1,59
L'Estany	353	225	63,74	195	86,67	18	8,00	9	4,00	3	1,33
Granera	74	44	59,46	42	95,45	2	4,55	0	0,00	0	0,00
Monistrol de Calders	606	273	45,05	178	65,20	84	30,77	4	1,47	7	2,56
Moià	4.766	2.180	45,74	2.028	93,03	70	3,21	41	1,88	41	1,88
Sant Quirze Safaja	495	155	31,31	136	87,74	16	10,32	3	1,94	0	0,00
Santa Maria d'Oló	909	611	67,22	326	53,36	266	43,54	11	1,80	8	1,31
Moianès	10.861	5.144	47,36	4.138	80,44	841	16,35	93	1,81	72	1,40

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Elisa Roca, Josep Ruai, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

22-M, crònica d'una jornada històrica

Albert Lozano @lozanoalbert

El temps transcorregué fugaçment des del dia de la convocatòria del procés participatiu a favor de la comarca del Moianès fins al diumenge 22 de març, dia de la votació. Molta informació a oferir en poc temps. El Consorci del Moianès tenia dos espais per a fer arribar a tothom la informació: els pobles i les xarxes socials. El tret de sortida de les accions a peu de carrer va començar a Castellterçol amb l'inici de campanya. Els alcaldes dels pobles de la comarca i diputats de CiU, ERC, PSC i ICV van protagonitzar aquest primer acte. Seguidament vingueren conferències i debats a totes les poblacions que conformen la comarca. Cal destacar el debat a Santa Maria d'Oló, amb la presència de Dionís Guiteras i David Bonvehí (CiU), del qual les ràdios locals van fer un bon seguiment.

Si fem cas del que deia un avi a Castellterçol —«Ara haurem d'anar a l'hospital a Moià? Si no n'hi ha, d'hospital, allà!», als promotors del sí els ha faltat temps per a esvaïr dubtes. Segurament aquest senyor no té ni Twitter ni Facebook, plataformes a través de les quals l'organització feia arribar els missatges. En aquests dos espais virtuals hi ha hagut la veritable «batalla» entre els qui volen la comarca i els qui mostraren certs dubtes (que no vol dir que no). Per una banda, tenim els defensors del sí, encapçalats per l'equip organitzatiu del Consorci del Moianès juntament amb l'òrbita AraMoià/Esquerra. Dionís Guiteras i Ramon Forcada (AraMoià), atents a les converses *online* i argumentant el sí. I, per l'altra, la indecisió/indefinició cap al sí o el no de CiU Moià en un principi, les CUP Moià pel que fa al fons de la votació, i algun dubte del PSC respecte a les formes/capitalització del sí, per l'altra.

El posicionament dels partits

Anem a pams. CiU Moià publicà a Facebook i Twitter amb l'ajuda del diputat David Bonvehí estar a favor del dret a votar, del dret a decidir. Ara bé, els convergents no es postularen a favor del sí clarament en un principi. Fins i tot el mateix alcalde de Moià va respondre a CiU Moià amb un comentari a Twitter: «Decidir què? O sí o no? Coi... que no costa res tenir criteri, no?»

Això passava el 15 de març, el 17 CiU Moià demanava a les xarxes socials el vot a favor del sí, explícitament. Després de la votació, les JNC (es van despertar tard!) i CiU en general expressaren la seva felicitat pel sí.

Enric Terencio, responsable del PSC a Moià, mostrà al llarg de la campanya el seu vot a favor del sí, però destacà «que no s'ha de polititzar el procés i han de ser els ciutadans els protagonistes». Pel que fa al percentatge de vot, segons Terencio «hauria d'haver estat almenys del 50%; si no, és una mala dada».

Les CUP Moià i Monistrol de Calders havien fet un comunicat el mes de setembre passat, «Llums i ombres», respecte a la creació de la comarca i el Consorci: «els consells comarcals han esdevingut una institució poc útil [...], s'han convertit en un cementiri d'elefants on es cobren sous encoberts i es confien decisions importants a tècnics col·locats pels partits».

Respecte al Consorci del Moianès, les CUP valoraven positivament la seva feina, però «cal incidir en la major transparència d'aquest ens; fent accessibles al públic les actes de les sessions, els pressupostos, els balanços, les línies estratègiques...». Les CUP es felicitaven pel resultat del sí,

però «ara cal valorar un referèndum vinculant» i que «els veïns puguin pendre part en la creació del nou Consell Comarcal».

El dia de la consulta

La jornada del 22 de març passarà a la història com un dia de participació i festivitat. Des de les Televisions Digitals Independents de Proximitat vaig recórrer set dels deu pobles del Moianès i els meus companys de Banyoles TV van fer la resta.

La jornada la vam començar a Moià amb la presència de Marta Rovira. La diputada per ERC deia que «el Consorci funciona de forma administrativa com si el Moianès ja fos una comarca i ara és el moment de ratificar-ho. El Consorci és més eficient, és més eficaç que qualsevol Consell Comarcal». La presència de Marta Rovira contrastava amb l'absència d'alguna cara visible de CiU durant la jornada. Una mostra que tot aquest procés ha agafat a contrapeu Convergència de Moià. Segurament per diversos motius. El primer pot ser per les discrepàncies en la creació de la comarca entre alguns presidents de Consells Comarcals del partit.

En declaracions al 9TV, el president del Consell Comarcal d'Osona, Joan Roca (CiU), no es mostrava a favor de la creació de noves comarques: «els serveis que s'ofereixen es deteriorarien». En declaracions a RAC1 i *Regió7*, l'alcalde de Gurb continuà: «l'estructura d'un Consell Comarcal és més feixuga que la d'un Consorci i gestionar-lo, més car». En la mateixa línia es pronunciava el socialista Ignasi Valls, president del Consell Comarcal del Vallès Oriental.

Un segon motiu d'aquest fora de joc de CiU Moià podria haver estat voler mantenir certa equanimitat amb les persones que democràticament no estaven a favor de la comarca, és lícit. El tercer motiu, entenc, és no haver sabut capitalitzar o apropiat-se del procés participatiu, recaigut als braços d'AraMoià i el seu entorn.

A més, no es podia triar pitjor dia per a fer públic qui serà el cap de llista (Joan Maria Navarro) de CiU Moià, a quatre dies de la votació històrica. És a dir, CiU Moià no ha sabut, volgut o pogut apropiat-se ideològicament del procés participatiu del Moianès. Cosa que sí ha fet, i molt bé, AraMoià, probablement per «incompariència del contrari».

La secretària general d'ERC, Marta Rovira, amb l'alcalde Dionís Guiteras (fot. A. Lozano)

La jornada continuà a Castellterçol i Castellcir, l'ambient era concorregut i animat. L'alcaldeessa, Carme Tantinyà, digué: «és important que la gent decideixi pel seu territori i seria molt positiu poder crear aquesta comarca».

A Castellcir, els nanos oferien gratuïtament xocolata calenta gratis. Fou al poble de l'alcalde Carles Ibàñez que Montserrat Sotorra ens oferí un exemple del benefici del Consorci del Moianès: «des del Consorci s'ha gestionat una ludoteca oferta per la Diputació al poble els dimecres a la tarda, ara amb la Llei de recentralització del PP s'ha acabat; hem rebut molt més serveis del Consorci que del nostre Consell Comarcal», digué.

L'antítesi de la jornada la trobarem a Granera: l'espai —El Casal— més gran dels deu municipis per a poder votar al poble més petit. L'alcalde, Pere Genescà, va destacar l'eina de participació perquè la gent es pugui expressar.

On no hi havia gaire moviment va ser a Sant Quirze Safaja (31% de participació). Al poble de l'alcalde Ramon Banús, vam parlar amb la Margarida, que fa anys va venir de Barberà del Vallès: va agrair al Consorci la feina que aconseguí la seva filla.

Calders i Monistrol de Calders van ser els pobles que visitarem havent dinat. La pluja queia amb insistència i aquella dita de «carrers molls, calaixos eixuts» la podríem substituir per urnes buides. La monistrolenca Beth Pascual, tècnica del servei d'ocupació del Consorci, ens explicà detalladament els beneficis de crear la comarca. Al final, però, Monistrol va registrar una participació notable: el 45%. Un dels presents a la taula de votació de Calders, que «no volia parlar i a vegades dic coses que no agraden al partit», remarcà que el fet de crear la comarca del Moianès amb el model del Consorci era retrocedir positivament al municipalisme.

Oriol Batlló (Collsuspina), Ramon Vilar (Oló) i Salvador Tresserra (l'Estany) van ser entrevistats pels companys de Banyoles TV i es mostraren a favor de la comarca. Batlló va ser l'alcalde que es va mostrar més nerviós en la roda de premsa oferta a Can Carner (quarter general), potser perquè els seus veïns de Collsuspina van estar a punt de posar aigua al vi (95 sí, 84 no).

Un per un, els alcaldes van parlar al llarg d'un minut agraït als seus respectius vilatants la participació i el sí a la comarca. Ramon Vilar, alcalde d'Oló, deia

que, tot i els bastons a les rodes, havien dut a terme la votació. L'alcalde d'ERC, que no es presentarà a la reelecció d'Oló, es referia al Govern. El Govern va defensar-se d'aquestes crítiques dient que «des del Govern s'ha tingut un gran interès perquè la votació es dugués a terme», en declaracions al diari *Ara*. El darrer torn de paraula a la roda de premsa va ser per a Dionís Guiteras. Va parlar com a alcalde de Moià i com a president del Consorci. L'alcalde va tenir paraules d'agraïment per a «totes les persones que al llarg de vint anys han fet possible arribar fins al dia d'avui».

La jornada del 22 de març passarà a la història del Moianès per la votació i també per l'organització. Aquesta fou excel·lent. Can Carner va ser l'espai ideal. Meses electorals a la primera planta, espai habilitat per a periodistes presents, sala de premsa a la segona i òrgan de control a la tercera. Tot plegat al mateix

edifici que Ràdio Moià. Cal recordar que tant Can Carner com l'ens del Consorci, i l'haver arribat al dia d'avui, tan a prop de la comarca, ha estat en gran part responsabilitat de Josep Montràs i Rovira (i gràcies, sigui dit de pas, a la vice-presidenta Joana Ortega, d'Unió). Recordem-nos-en. No hauria estat gens malament la presència de Josep Montràs en la roda de premsa. Segons Montràs, no va ser convidat a l'acte ni per part del seu partit ni pels organitzadors. Sens dubte, una de les fotos de la nit hauria estat la salutació entre l'ex-alcalde i l'alcalde, Joan M. Navarro, pal de paller de l'oposició a Montràs durant tants anys i ara alcaldable del «seu» partit. Però la seva absència i la d'altres persones vinculades a Moià a Can Carner el diumenge 22 no han d'emboirar l'èxit, però sí fer certa reflexió.

En qualsevol cas, ens hem de felicitar tots plegats per la fita aconseguida i pel fet que hàgim pogut votar. Enhorabona.

Una nit d'emocions

Mercè Bigorra

Arribades les vuit en punt del vespre, les meses van tancar les urnes i començava el recompte de vots. La petita sala d'entrada del Consorci del Moianès, ocupada per mitjans de comunicació i un grup de persones —a parer meu, no massa nombrós— esperava amb emoció i amb certa inquietud que arribessin els primers resultats.

En el recompte de Moià aviat s'esvaïren els dubtes, el sí anava sonant amb força mentre que el no era ben escàs i distanciat en el temps, gairebé testimonial. Els telèfons dels qui esperàvem allà treien fum amb *whatsapps* que ens donaven petites mostres primer, i resultats més evidents després, del que passava als altres pobles.

Moments de dubte, quan en alguns pobles com Collsuspina o Oló els resultats estaven molt ajustats entre el sí i el no. Però aviat les coses s'anaven clarificant i els tancaments dels pobles petits s'anaven sumant un a un a l'aposta pel sí a la comarca.

Més tard anaven arribant els resultats dels pobles més grans. Moià fou l'últim a acabar el recompte i confirmar que el sí havia estat la resposta dels pobles del Moianès a la consulta proposada pel Govern de la Generalitat.

Els qui érem allà vivíem amb emoció força continguda aquells primers minuts, però a poc a poc els resultats ens feren vibrar: abraçades, llàgrimes, emocions a flor de pell...

La vice-presidenta del Consorci, Anna Guixà, amb els deu alcaldes, en la conferència de premsa del 22-M (fot. A. Lozano)

Érem conscients que estàvem vivint un moment històric, que finalment i després de tants i tants anys de reivindicacions i anhels es formaria la comarca del Moianès.

Els alcaldes i l'alcaldeessa dels altres pobles anaren arribant d'un a un, amb el sobre dels resultats a la mà i amb cares de satisfacció, mostrant també l'alleugeriment de tota la tensió i el cansament acumulat en els últims quinze dies; els que havien tingut per a explicar a la seva població la feina que s'havia fet durant més de vint anys i que no sempre era coneguda o reconeguda pels seus vilatans.

El moment més emotiu va ser quan, amb l'arribada de l'alcalde d'Oló, es van abraçar tots i totes alhora, fent una rotllana.

Tot seguit es reuniren els batlles uns minuts en privat per donar pas, després, als mitjans de comunicació i a tots els qui érem allà a la roda de premsa.

D'un a un, els alcaldes i l'alcaldeessa van prendre la paraula. Tots coincidiren en agraïments a la participació i a la confiança atorgada pels seus conciutadans; no hi van faltar els moments emotius, com quan l'alcalde de Castellcir va tenir unes paraules en record i agraïment al traspas-

sat alcalde de la seva població, Miquel Prat, en reconeixement de la tasca feta en defensa i impuls de la comarca del Moianès.

Dionís Guiteras, com a president del Consorci del Moianès, va deixar clar que els pobles i la ciutadania havien fet els deures: el resultat avalava amb escreix la petició i ara tocava al Govern fer el pas, sense més dilació, per a tirar endavant la tramitació ja entrada al Parlament i aprovar el Consell Comarcal del Moianès després de les eleccions municipals del mes de maig.

Fou una nit d'emoció, que vaig viure en directe, gaudint d'un moment històric que creia que mai no viuria.

I ara que el recordo m'adono que la política és ben estranya. Allà, en aquella petita sala d'entrada, he dit al principi que érem pocs, perquè hi faltava molta gent de la política moianesa, alguns partits i formacions polítiques sense cap representació, i persones que des dels diferents governs de l'ajuntament, formant part tant del govern com de l'oposició, havien estat treballant pel bé comú i per la futura comarca i ara eren absents, suposo que per voluntat pròpia, d'aquest moment històric.

Celebració del resultat de la consulta a Can Carner (fot. Xavier Rius)

Penja't una medalla!

***Fent esport
sempre hi guanyes***

*"L'esport és una forma de vida.
T'ajuda a superar qualsevol obstacle,
el que costa és donar el primer pas."*

Isidre Esteve. Pilot de ral·lies

www.diba.cat/penjatunamedalla

f esportsdiputaciobarcelona t i p #penjat1medalla

El 22-M als deu pobles del Moianès

Per copsar com es va viure el dia de la consulta als deu pobles del Moianès, LA TOSCA ha demanat la col·laboració de persones dels diferents municipis. A totes elles els hem d'agrair la bona predisposició i la capacitat de síntesi que han tingut.

Calders. Jaume Carné

Tot i la inqüestionable realitat comarcal del Moianès al llarg de la història, no tota la població s'hi ha sentit identificada en la mateixa mesura. Segurament a cada municipi trobaríem raons diferents, però a Calders és clar que la facilitat dels desplaçaments cap a les grans ciutats i la concentració de serveis en aquestes urbs ha diluït la consciència de comarca d'una part dels seus habitants. El fet que Calders hagi estat el poble del Moianès més pròxim a Manresa ha estat clau perquè molts dels seus habitants tinguessin més tirada cap al sud que no pas cap al nord.

Aquesta proximitat també ha fet que en els darrers anys el poble hagi crescut gràcies als nouvinguts procedents majoritàriament de la capital del Bages i per als quals el sentiment de pertinença al Moianès és gairebé nul.

A Calders, alguns sectors favorables a la creació de la comarca del Moianès ho havien vist com una idea romàntica que difícilment un dia arribaria a ser possible, d'altres hi veien una qüestió més pragmàtica, i d'altres no hi trobaven cap gràcia.

Malgrat que el tema aparentment no aixecava gaire interès, un cop engegat el procés per la consulta el debat al carrer es féu evident, fins al punt que, gràcies a la informació i al diàleg, la gent es va anar posicionant i vàrem passar de l'ambient fred dels primers dies a la càlida il·lusió esperançadora del dia 22.

Castellcir. Francesc Rochel i Vara

Un dia per a fer poble, un dia per a fer comarca! La jornada participativa ha estat alegre, emotiva, il·lusionant i d'actitud positiva. Les impressions i diferents maneres de veure el procés, amb un ventall d'edats ampli, reflecteixen un denominador comú: millorar la nostra visió de futur per a poder assolir un nivell més alt de serveis.

Hi ha persones que han expressat opinions centrades en el dubte que el procés pogués comportar un cost afegit en impostos; potser no hi ha hagut, per part d'aquestes, una tasca d'aprofundir en la informació del «Què cal saber?» en el procés del reconeixement de la comarca.

Deixant a part els resultats, hem de tenir clar que els polítics hi són, entre d'altres feines, per a gestionar voluntats populars. I aquesta jornada és la voluntat de tot un col·lectiu, una voluntat valorada, consensuada, treballada i volguda.

Des de Castellcir volem rendir en aquestes línies un petit homenatge al qui va ser el nostre alcalde i també l'impulsor

Calders (fot. C.I.C. - Moirà)

i president fundador de l'EMEC (Endavant Moianès, Endavant la Comarca), Miquel Prat i Sabaté. Avui és un dia en què el Miquel hauria estat molt content de veure com tots els pobles participen en el reconeixement oficial de la comarca. En nom del Miquel, que ens va deixar el febrer del 2012, esperem dir ben aviat i oficialment: «Benvinguts a la comarca del Moianès.» Gràcies, Miquel. Gràcies a tots.

Castellterçol. Roser Galí-Izard

El dia 6 de març es va iniciar, a l'antic *Centro* de Castellterçol, la campanya per a la consulta del dia 22 «a favor de la creació de la comarca». Joan Fargas feia de cronista via Twitter: «Diputats de CiU, PSC, ICV i ERC donant suport a la @ComarcaMoianes. Amb la "cirereta" d'un apassionat @toni_comin.» Després els deu alcaldes van reiterar les raons en favor de la creació de la comarca.

A Castellterçol, la campanya va tenir dos eixos: d'una banda, reivindicar la feina feta durant vint anys pel Consorci, per entendre que la creació de la comarca era l'única via per a evitar-ne la desaparició. I de l'altra, aclarir com afectaria la vida quotidiana dels vilatans en salut i educació: la gent gran volia saber els canvis en l'hospi-

tal de referència i el CAP, i les famílies, si els seus fills haurien de canviar d'escola.

Alguns vilatans expressaven aspectes més emotius que no s'han de menystenir: la rivalitat històrica amb Moirà, la pèrdua de pes de Castellterçol, molta disconformitat amb el nom de Moianès, i amb la manca de reconeixement a qui va crear, ja fa vint anys, l'embrió de la comarca i el Consorci.

Acabada la votació, la incertesa era total, i l'expectació de la gent que hi havia dins la sala es palpava en el moment del recompte: a mida que es van anar obrint els sobres, en un ambient de silenci, van anar sortint aquests tres sí cantats per cada no, que acabarien donant el percentatge final de Castellterçol.

Collsuspina. Pere Casanovas

A les nou en punt s'obria el col·legi. Des de primera hora el degoteig de persones que venien a votar era constant. També la presència de mitjans de comunicació, que buscaven impressions de ciutadans, voluntaris i polítics municipals.

Entre les dotze i la una del migdia la concentració de gent a la plaça Major era nombrosa. I a les 13 hores, moment de conèixer els avanços de participació dels

Castellcir (fot. Gemma Permanyer)

Castellterçol, inici de campanya (fot. ACN)

deu municipis, saltava la notícia: mentre la participació mitjana era del 20%, a Collsuspina s'enfilava fins al 41% (el doble!). I aleshores, des del col·legi electoral local, les lectures respecte a aquesta altíssima participació eren moltes i diverses. La meua particular (algú em deia pessimista) cada vegada la tenia més clara: la mobilització dels partidaris del no per força havia de ser important.

Finalment, a les vuit del vespere, en tancar el col·legi, la participació és altíssima (68,5%), i el recompte no apte per a patidors de cor. El no s'imposa clarament a l'inici de l'escrutini (és a dir, que la tarda ha estat predominada per la presència de votants en contra del canvi de comarca) i, a partir d'un cert percentatge de recompte realitzat (potser el 50%), el sí comença a remuntar, fins a girar la truita, mantenint una avantatge molt prudent i finalment guanyar.

Lectures del resultat: l'alta participació s'explica per l'interès pel referèndum, tant dels partidaris del sí com del no. El percentatge de collsuspincens que voldrien continuar pertanyent a Osona és molt important. El sí a favor del Moianès és inapel·lable, amb 51% a favor (més 3,7% en blanc), contra 44% en contra.

L'Estany. M. Estany Esparó i Mònica Sentias

L'Estany és un poble d'uns 400 habitants que ja dins de la comarca natural del Moianès sempre ha compartit molts serveis amb Moià i els pobles del voltant.

La Marta Purí, gerent del Consorci del Moianès, filla i veïna de l'Estany, sempre ens ha atès i ens ha explicat i donat a conèixer amb total transparència com ha funcionat el Consorci i com serà la nova comarca. També cal que dir que força gent de l'Estany hem treballat i hem pogut gaudir de molts serveis que se'ns oferien des d'aquest ens, ja que som molt conscients que altrament, sense el Consorci, el nostre poble no hauria pogut ser com és avui.

El procés participatiu del 22 de març l'hem viscut amb alegria, amb il·lusió i amb ganes que els estanyencs i estanyenques anessin a votar i que diguessin sí al Moianès.

Els resultats han estat, per tot això, molt satisfactoris.

Esperem i desitgem que la nova comarca del Moianès sigui ben aviat una realitat i que pugui donar el millor de si a tots els pobles que la formem. Essent, però, conscients que tot això vol dir esforç, tre-

ball i unió de tots plegats en aquest nou camí que emprendrem i que volem que sigui bo per a tothom.

Granera. Nona Arola

Granera sempre s'ha sentit molt propera a Moià i, per tant, formant part de forma natural del Moianès. Això quedà ben reflectit en la votació, ja que, tot i ser el municipi més petit, el sí hi va obtenir un triomf rotund, amb més del 95% dels vots a favor i una participació també notablement alta, fregant el 60%.

I és que és obvi que Granera té molt més a veure amb la resta de pobles del Moianès que no pas amb el Vallès, i més encara davant la perspectiva que ara es planteja de la fusió dels dos Vallesos. Què hi pintaria un poblet de quaranta habitants a l'hivern en una megacomarca metropolitana? El clima, el paisatge, la manera de ser i de dir, el tarannà, són profundament moianesencs i per això Granera apostà fortament per la comarca des del principi.

El dia de la votació es palpava aquest desig, mentre els veïns degustaven l'esmorzar de botifarra que espontàniament s'organitzà per tal de fer sortir de casa els més indecisos. Això va concentrar el gruix

de la participació al matí, amb un sentiment col·lectiu pel sí, conscients però que cada vot podia ser decisiu, especialment als pobles menys convençuts.

I, en saber-se els resultats, el sentiment de ser els més pro-moianesos omplí d'orgull tots els habitants (menys els únics dos que votaren no, és clar!).

Moià. Jaume Clarà

Si en un lloc semblava clar que la idea de la comarca estava arrelada, aquest havia de ser Moià. Malgrat això, la vigília de la consulta qui signa aquest apunt havia escoltat, amb incredulitat, les reticències que algun sector de la població expressava davant el tema comarcal. Qüestions de política local i un resultat no gaire exitós del principal debat celebrat a Moià confluen en la crítica.

L'opinió que es copsava també semblava fer la perillar la consulta, no tant perquè no és guanyés en el conjunt de la comarca, com perquè un parell o tres de pobles poguessin mostrar-s'hi desfavorables.

Per això, quan a primera hora del diumenge l'alcalde, Dionís Guiteras, declarava davant els mitjans de comunicació el seu convenciment en la victòria del sí en

Collsuspina (fot. C.I.C. - Moià)

L'Estany (fot. C.I.C. - Moià)

Granera (fot. Ton Falqués)

Moià (fot. C.I.C. - Moià)

els deu pobles, semblava més una estratègia per a donar ànims que el reflex de la realitat.

Durant tot el matí, l'ambient que es va respirar a Can Carner fou d'alegria i molta participació, si bé les llargues cues calia relativitzar-les per la reducció de meses respecte a unes votacions «normals». Per això va semblar escarransit el 19% que s'anuncià que havia votat a la una del migdia.

Però a partir d'aleshores el ritme no defallí i, al final de la jornada, a Moià havia votat gairebé el 46%, una xifra ben apreciable per a una consulta no vinculant. Després, l'apoteosi: 80% per al sí, guanyador en els deu pobles. L'alcalde intuïa el resultat!

Monistrol de Calders. *Gustau Erill*

A Monistrol de Calders no es va viure gaire la campanya del Moianès fins a les darreres dues setmanes. Tradicionalment, en el poble hi havia una forta divisió d'opinions, amb pocs matisos i sense a penes arguments, sobretot per part dels partidaris del no, derivada més dels sectors tradicionals en què ha estat sempre dividit aquest poble. No hi ajudava gens la manca d'informació ni la mala imatge que hom té actualment de l'excés d'administracions públiques.

Això havia generat una profunda desconfiança que feia que determinats sectors i determinades persones, tant dels sectors més conservadors com dels més progressistes, mostressin reticències molt clares envers la nova comarca. A això s'hi va afegir el fet que l'ajuntament local, tal vegada l'alcalde directament, es van sentir molestos amb determinades accions dels promotors de la comarca, fins al punt que en l'acte de promoció del *DeSídium* fet a Monistrol de Calders en Dionís Guiteras digué que la intervenció de l'alcalde local no havia estat el que ell esperava, per la inconcreció i ambigüitat de les seves pa-

raules, i que el nostre va ser l'únic dels deu municipis absent de l'acte de cloenda de campanya de Calders, el dia 20 de març.

La intensificació de la campanya va fer que arribés molta més informació i es decantessin cap al sí determinats monistrolencs, entre ells bastants dels inicialment reticents.

Hi va contribuir poderosament la declaració de principis elaborada pels batlles del Moianès.

Sant Quirze Safaja. *Jordi Roca*

A Sant Quirze Safaja, després d'haver fet molta campanya, especialment el cap de setmana anterior a la celebració del procés participatiu, perquè la gent prengué consciència de la importància i dels avantatges que suposa ser comarca, el diumenge que havíem d'anar a votar fou un èxit.

Tothom era sabedor que no podíem deixar escapar aquesta oportunitat, ja que amb el Consorci del Moianès enterrat, després d'haver fet tan bona feina durant vint anys, l'esperança de poder crear un Consell Comarcal del Moianès movia la totalitat dels moianesencs.

No solament els veïns del poble, sinó veïns que viuen en altres llocs però estan

Acte de campanya a Monistrol de Calders

empadronats al municipi, van venir a votar, fet que dona fe de les ganes i la voluntat d'aquestes persones.

Tant els presidents de mesa com els suplents i el gestor constituïrien la mesa puntualment i al llarg del matí foren entrevistats per diverses televisions locals i altres periodistes amb moltes ganes de saber com es vivia la jornada en el nostre petit poble. Per la tarda, la mesa continuà amb la mateixa afluència de votants.

El recompte va ser fàcil i ràpid. En saber que el resultat havia estat positiu i que Sant Quirze deia sí a la comarca, hi hagué un esclat de joia que augmentà segons s'anaven coneixent els resultats dels altres pobles. Uns dies després, el ple de l'ajuntament ha aprovat la ratificació de voler pertànyer a la comarca, fet que sens dubte serà un resultat positiu.

Visca la comarca del Moianès!

Santa Mariad'Oló. *Josep Canamasas*

Segurament Oló ha estat un dels deu municipis on s'ha lluitat més intensament per crear aquesta nova comarca. Recordem que és l'únic poble on ja en el 2003 l'ajuntament havia fet una consulta sobre el tema i havia sortit prop del 88% de vots negatius.

Sant Quirze Safaja (fot. Gemma Permanyer)

Aquests últims mesos, i sobretot les últimes setmanes, s'ha fet molta campanya informativa a favor del vot afirmatiu: xerrades per a entitats, per a botiguers, per a pagesos, i també un debat entre polítics, en el qual el públic podia fer preguntes a través del mòbil que es canalitzaven mitjançant un moderador, que era qui feia arribar les preguntes als polítics corresponents.

Com sol passar en pobles petits, el procés s'ha polititzat. Mentre que les persones d'un tarannà més progressista optaven pel sí, els conservadors ho feien pel no.

Cal destacar, però, que els defensors del sí intentaven convèncer altres persones d'una manera oberta, mentre que els del no actuaven més per sota mà. Un fet significatiu el tenim el mateix dia de les votacions: un alumne de periodisme feia una enquesta a peu d'urna i va sortir una gran majoria de vots favorables (69%) perquè la majoria dels contraris no volien respondre.

En definitiva, un resultat merescut pel treball fet a favor del sí.

Si hagués sortit que no, podríem dir que hauria estat un resultat aconseguit sense cap esforç.

L'alcalde d'Oló a Can Carner (fot. X. Rius)

Constitució imminent de la comarca

Josep Font

El ple de l'Ajuntament de l'Estany aprova l'adhesió al Moianès

A partir dels contundents resultats del procés participatiu en cadascun dels municipis del Moianès del diumenge 22 de març, els ajuntaments van convocar plens extraordinaris (o ordinaris, si ja estaven previstos) per a sol·licitar al Govern de la Generalitat l'adhesió a la nova comarca. Entre el dijous 26 i el dilluns 30 els deu municipis del Moianès van ratificar la petició.

El dimarts 31 de març, darrer Consell Executiu de la Generalitat abans de Setmana Santa, el Govern va aprovar el projecte de llei per a la creació de la nova comarca del Moianès. La comarca estarà integrada, doncs, pels municipis de Calders, Castellcir, Castellterçol, Collsuspina, Granera, l'Estany, Moià, Monistrol de Calders, Sant Quirze Safaja i Santa Maria d'Oló. La creació de la nova comarca modifica les comarques del Bages, Osona i el Vallès Oriental. La capital del Moianès serà Moià, on hi haurà la seu oficial dels òrgans de govern.

Francesc Homs, portaveu del Govern de la Generalitat, va afirmar que «es va aprovar en el marc d'un procés participatiu tirar endavant la comarca del Moianès d'acord amb el que es va establir en els pactes entre els ajuntaments i la Generalitat de Catalunya i es va votar favorablement a la constitució d'aquesta futura

comarca». L'aprovació de la Generalitat es basa «en un estudi documentat que justifica la creació de l'entitat supramunicipal per l'existència de vincles territorials, històrics, econòmics, socials i culturals entre les deu localitats; en la conveniència de la gestió supramunicipal dels serveis a prestar, i en la seva viabilitat econòmica».

En llegir aquesta TOSCA, el Parlament ja haurà tractat, el dia 15 d'abril, per via d'urgència i amb lectura única, que suposa l'aprovació immediata, el projecte de llei de creació de la comarca del Moianès. Si això ha estat així, el Consell Comarcal del Moianès es podrà constituir, com tots els altres, a partir dels resultats de les eleccions municipals del 24 de maig.

Com la majoria de consells comarcals de Catalunya, el del Moianès estarà compost per dinou membres, nombre que es determina segons els habitants de la comarca i la majoria tenen menys de 50.000 habitants. La Junta Electoral Provincial, una vegada constituïts els nous ajuntaments del Moianès, procedirà a assignar als partits, coalicions, agrupacions d'electors, etc. que hagin superat el 3% a escala comarcal el nombre de llocs que els corresponen, en una ponderació entre nombre de regidors i vots, a la qual s'aplica la Llei d'Hondt.

Orgull de vila, orgull de comarca

Àlex Mur i Creus

La vila de Moià és i ha estat un punt de referència social, política i econòmica des de temps molt remots en la seva trajectòria històrica com a nucli habitat. Ja al segle X, els primers documents escrits que citen la població la defineixen com una agrupació de diversos habitatges al voltant d'un temple de culte; per tant, se'n pot deduir que l'assentament ja duia cert temps establert a la zona.

Aproximadament de la mateixa època daten els documents escrits que citen per primera vegada altres poblacions del Moianès, com ara Castellterçol. En aquest sentit, per tant, podem afirmar que moltes de les poblacions i enclavaments que trobem a la nostra comarca poden tenir datat l'origen entre els segles IX i XII, amb la redistribució demogràfica en el territori cristià de la Península i, en aquest cas, el despoblament dels Pirineus i el poblament de territoris força inhòspits de l'interior del país.

Avui en dia, malgrat trobar-nos presumiblement al principi del final de la gran crisi econòmica i financera que ens afecta, la realitat és remotament diferent de la d'aquells temps, origen del que avui podem dir que som; uns temps aquells en què les condicions de vida i de subsistència eren molt dures per als pobladors d'aquestes contrades. No obstant això, les persones que avui dia viuen o treballen al Moianès tenen realitats molt diverses i, en alguns casos, dificultats i problemàtiques certament preocupants. Són moments encara difícils per a moltes famílies en ple segle XXI, la majoria de les quals han vist minvats els seus ingressos o les seves jornades laborals, o bé tenen algun membre a l'atur.

Ara bé, si hi ha una cosa que la nostra història ens demostra és que quan, en moments de dificultats, els moianesencs ens hem unit per tirar endavant després de grans desastres, guerres, incendis... sempre ens n'hem sortit, ens hem reinventat i hem progressat amb esforç i perseverança. Aquest cop no serem menys, aquest cop no som deu pobles esforçant-se i perseverant amb si mateixos i per si mateixos; aquest cop som i serem més que mai deu pobles germans, cadascun amb les seves particularitats, empenyent junts amb més intensitat que mai per fer front comú a problemes tant específics com comuns, com poden ser la precarietat laboral i salarial; afrontant qüestions com la millora dels serveis públics, l'establiment de mancomunitats, l'ajuda a sectors clau com el turisme, l'activitat agroforestal i l'assentament i promoció de noves inversions i d'empreses al territori.

El millor de tot plegat és que en la decisió de donar-nos les mans i agermanar-nos definitivament per poder ser millor representats i per dotar-nos d'una organització que pugui treballar més i més pròximament per als ciutadans del Moianès, ha primat la democràcia, a través del procés participatiu proposat i organitzat pel Govern de la Generalitat; i ha primat també el fet de nodrir la ciutadania d'informació per donar base i força popular a un projecte que ha de servir a tots els pobles i ha de poder beneficiar-nos a tots i cadascun dels seus ciutadans.

Crec que ens hem de felicitar per tot plegat; un cop més som pioners i n'hem d'estar ben orgullosos com a moianesencs i com a moianesencs de ple dret!

De Sí dim
Moianès

El Moianès, 35 anys de reinvidicacions

Jaume Clarà

El procés participatiu del 22 de març passat ha representat un pas decisiu per al reconeixement oficial del Moianès com a comarca. En el seu assoliment hi han jugat un gran paper diversos factors, sobretot els més de vint anys de treball en comú dins el Consorci del Moianès, o el lideratge que ha assumit Dionís Guiteras, l'alcalde de Moià i alhora diputat en el Parlament de Catalunya, condició que ha donat un plus de visibilitat a la reivindicació comarcal.

Res d'això no hauria estat possible sense la feina prèvia de molta altra gent que, al llarg de les darreres dècades, ha treballat a favor d'un projecte sovint considerat inabastable. Un projecte impulsat des dels ajuntaments, en el qual el món associatiu també ha jugat un paper important. Aquí caldria fer esment, per exemple, del *Truc*, la revista del Moianès (1974-1998), que des de la redacció de Castellterçol va contribuir a estrènyer els nexes entre els pobles i a consolidar la consciència comarcal. O la feina realitzada per altres entitats i serveis com la Creu Roja al Moianès, Moianès Solidari o l'Institut Moianès, entre molts altres.

Però, sens dubte, la reclamació de la comarcalitat ha tingut lloc des de les administracions municipals. Ja durant els primers ajuntaments democràtics, coincidint amb els debats sobre organització territorial de la Generalitat restaurada, des de l'Ajuntament de Moià es féu sentir la veu. Foren el regidors de CiU Josep Montràs i Jaume Vives, integrants del govern

d'unitat encapçalat per Sebastià Ubasart, els qui, en declaracions a *El Correo Catalán* (2 octubre 1980) ja mostraven l'aspiració al reconeixement comarcal o, com a mínim, a quedar tots els pobles integrats dins la mateixa comarca. El mateix Vives, en un article a l'*Avui* («La comarca del Moianès», 21 gener 1981), anunciava la creació d'una comissió, integrada per un regidor de cada poble del Moianès, per a elaborar un document per a ser presentat a la Generalitat i al Parlament i, paral·lelament la constitució en cada poble d'un grup de gent representativa del món associatiu per a garantir que el document fos avalat amb el màxim consens possible.

La comissió «va néixer morta» —en expressió del *Truc*— per la manca de voluntat dels ajuntaments d'alguns pobles. Però, dos anys després, la col·locació en les carreteres d'accesos al Moianès d'uns cartells reivindicatius de la «comarca natural» per part d'un «grup de jovent moianès» va tornar a treure el tema a la palestra. Així, cap a finals de 1983, els deu alcaldes presentaven una nova petició de reconeixement.

Encara no tres anys després, el 20 de gener de 1986, l'alcalde de Moià, Josep Montràs, reunia tots els alcaldes del Moianès (excepte el de l'Estany, representat per alguns regidors). D'aquesta i d'alguna altra reunió posterior en sortí un document per a reclamar la comarcalitat del Moianès, però sense que s'hi veiessin gaires possibilitats i sense consens per a sol·licitar que, si no era possible la

comarca, com a mínim tots els municipis quedessin units en la mateixa. Aquest document, que no fou aprovat per tots els plens —l'Estany, Monistrol i Oló el rebutjaren—, tampoc no tirà endavant: la Llei 5/1988 creava tres noves comarques, el Pla de l'Estany, el Pla d'Urgell i l'Alta Ribagorça, però no el Moianès.

Hi ha vegades que els grans fracassos serveixen de revulsiu. I, en el cas del Moianès, el no assoliment de la comarcalitat l'any 1988 va fer veure la necessitat de treballar més en comú. Això es va traduir aquell mateix any, a nivell simbòlic, en la creació de la Festa del Moianès —precursora de l'actual fira Moianès Turisme i Lleure—, i sobretot, a nivell polític, amb els primers passos per a la constitució d'una Mancomunitat del Moianès, amb una reunió pública de tots els alcaldes a l'Esplai de Moià, el 17 de desembre.

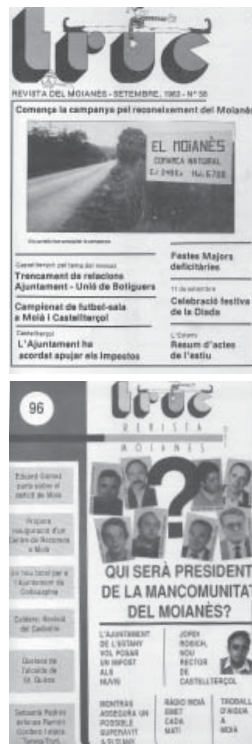
La Mancomunitat no va ser viable. Però ben aviat sorgí l'ens que l'havia de reemplaçar. Així, LA TOSCA informava que el 22 d'abril de 1994, en una jornada d'estudi i debat sobre «La promoció i el desenvolupament del Moianès» havia sorgit, com a proposta principal, la creació d'un Consorci del Moianès adreçat originàriament a la promoció turística de la comarca. El nou organisme, presidit per l'alcalde de Moià, Josep Montràs, entraria en funcionament el mateix any 1994, si bé no es podria constituir formalment fins al 25 de febrer de 1997 —i encara Collsuspina no s'hi pogué adherir fins l'any següent, una vegada superades les reticències del Consell Comarcal d'Osona—. Marta Purí, de l'Estany, s'hi incorporà el novembre de 1994 com a agent de

desenvolupament local, i el mes següent hi entrava Teresa Soler, de Castellcir, com a agent d'acompanyament a la inserció laboral. Ambdues han estat el puntal tècnic del Consorci durant les seves dues dècades de vida.

L'existència del Consorci no afeblí, ni de bon tros, les reivindicacions. Aquestes ressorgiren el desembre de l'any 2000 amb la publicació de l'*Informe Roca*, sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya. Una de les comarques que l'informe proposava era precisament la del Moianès. Així, l'any 2003 els deu alcaldes tornaven a presentar al Parlament una proposta de reconeixement, si bé en aquells moments tampoc no hi va haver unanimitat, ja que Santa Maria d'Oló, a través d'una consulta popular, decidí quedar-ne al marge. El procés legislatiu també quedà aturat.

Per tal de fer pressió política, a finals del 2008 es constituí l'entitat EMEC-Endavant Moianès, Endavant la Comarca, amb persones dels deu pobles i sota la presidència de l'alcalde de Castellcir, Miquel Prat. En seria fruit, l'any 2010, la posada en marxa, altra vegada, dels mecanismes legislatius en el Parlament perquè la iniciativa tirés endavant.

A un ritme ben lent, els darrers anys el Moianès havia anat superant tots els tràmits, de manera que la seva aprovació només restava a mercè de la voluntat política dels grups parlamentaris. Al final, la vice-presidenta de la Generalitat, Joana Ortega, es treu de la màniga l'estiu passat la proposta de la consulta popular, decisió que ha conduït fins a la votació del 22 de març.

Resultats del Consorci 2014

Consorci del Moianès

El Consorci del Moianès fa vint anys que treballa pel desenvolupament de la comarca: per les persones, per les empreses, per les entitats i pels ajuntaments. A continuació us presentem els resultats més destacats obtinguts l'any 2014.

El Consorci del Moianès ha atès durant l'any passat un total de 26.399 visites, que corresponen tant als diferents serveis de l'entitat (Servei d'Ocupació, Àrea d'Emprenedors i Empreses, Oficina d'Habitatge...) com a alumnes participants en els cursos que s'han realitzat en diferents àmbits, així com usuaris dels projectes educatius i juvenils adreçats a la població de 0 a 16 anys, a la gent gran i a les dones, i també els turistes i usuaris que han passat per l'Oficina de Turisme del Moianès i els Punts d'Informació Turística i llocs visitables de l'Ecomuseu dels diferents municipis.

Quant a visites a la web del Consorci del Moianès, l'any 2014 n'hi ha hagut un total de 36.395, mantenint-se el seu nombre respecte a l'any anterior.

S'han gestionat, a través de les àrees d'Empresa i Habitatge, 448.255 euros en subvencions concedides a empenedors, empreses i persones. 749.847 euros en subvencions han estat concedides al Consorci i invertides en el territori.

Projecte Més Ecoinnova Moianès

El projecte Més Ecoinnova Moianès ha permès de finançar, durant l'any 2014, part dels serveis que s'estaven prestant

fins ara i poder realitzar tot un seguit de propostes innovadores d'ocupació i per a les empreses del territori, amb l'objectiu d'incentivar noves empreses, millorar l'ocupabilitat i la professionalització de les persones per a facilitar-los l'accés al mercat de treball, així com la competitivitat i la innovació del teixit empresarial del Moianès per tal de mantenir els llocs de treball existents. Durant l'any passat ha tingut 1.160 participants, dels quals el 69% han estat persones i el 31% restant, empreses.

Programa «Fem Ocupació per a Joves»

Aquest mes d'abril es tanca el programa «Fem Ocupació per a Joves» d'enguany, un programa innovador i pioner, subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, el Servicio de Empleo Público Estatal i el Fons Social Europeu, que tenia per objectiu facilitar l'aprenentatge i l'adquisició de competències professionals per part de persones joves desocupades en un entorn real de treball i afavorir la seva inserció laboral a l'empresa. Les empreses que han participat en el projecte han rebut una subvenció durant sis mesos. Durant el període de contractació dels joves se'ls ha fet seguiment i tutorització, disseny i execució dels plans formatius dels participants i suport i acompanyament a les empreses. Com a resultat, s'han formalitzat dotze contractes de treball de sis mesos de durada (en deu empreses diferents) amb quatre insercions laborals posteriors a la finalització dels sis mesos de contracte.

consorci del
Moianès

ÀREES DEL CONSORCI	RESULTATS 2014
SERVEI D'OcupACIÓ DEL MOIANÈS	1.895 visites ateses 156 ofertes de treball gestionades 274 insercions laborals 45 tallers de recerca de feina 525 participants als tallers de recerca de feina
EMPRENEDORS I EMPRESES	164 projectes assessorats (emprenedors i empreses existents) 34 noves empreses creades 65 nous llocs de treball creats 340.405€ obtinguts en subvencions tramitades i concedides a les empreses d'altres organismes públics
FORMACIÓ I EDUCACIÓ	157 cursos 2.137 alumnes 134 alumnes en formació reglada
TURISME I COMERÇ	9.290 visites ateses a l'Oficina de Turisme del Moianès i punts d'informació 21.200 agendes d'activitats distribuïdes a l'any 155 empreses participants a la Campanya Moianès Més 14 fires en les que s'ha participat 87 expositors a la Fira Moianès Turisme i Lleure
DINAMITZACIÓ COMUNITÀRIA	3.695 participants totals 2.306 joves participants 885 participants en el projecte Edu.moianès (ludoteca i tallers als centres educatius) 136 participants a la trobada i tallers per la gent gran 190 assessoraments a nouvinguts 178 dones participants (Dia de la Dona, tallers...)
OFICINA LOCAL D'HABITATGE	1.016 visites 107.850€ subvencions tramitades i concedides a persones 220 cèdules tramitades
ECOMUSEU DEL MOIANÈS	777.743€ invertits en la restauració i rehabilitació de diferents elements patrimonials en els municipis (2008-2014)

Notícies de l'Estany

Maria Estany Esparó i Mònica Sentias

Pel gener l'Associació de la Gent Gran de l'Estany va iniciar el curs «Sardanes per a tothom» i, així, cada dissabte de sis a set de la tarda al local del cine es pot aprendre a ballar sardanes amb Ramon Marsinyac i Mercè Homs.

Aquest primer trimestre s'ha fet un taller de ioga per a infants de set a dotze anys, organitzat per l'ajuntament i Prana loga. Les sessions han tingut lloc els dissabtes 24 de gener, 7 i 28 de febrer, i 14 i 28 de març.

La Lliga Catalana d'Escacs 2015, campionat de Catalunya per equips, s'ha realitzat a la sala polivalent de l'escola els dies 25 de gener, 8 i 22 de febrer, i 8 i 15 de març.

Durant el mes de febrer s'han dut a terme dos tallers d'anglès, organitzats per l'ajuntament i l'acadèmia Level. Concretament, el dissabte 7 de febrer, «The Drama Workshop», i el dissabte 28 de febrer, «The Lock Ness Story».

El diumenge 15 de febrer al matí es va fer un taller de màscares infantil i un de màscares venecianes per a adults, or-

ganitzats per l'ajuntament i Isabel Fonoll. El mateix dia, a la tarda, es va celebrar el carnestoltes i ball infantil.

El dissabte 21 de febrer l'Associació de la Gent Gran va organitzar una calçotada.

El diumenge 22 de febrer hi va haver la visita pastoral del senyor bisbe de Vic, Romà Casanova, que va oficiar l'anomenada «missa estacional», va visitar la residència d'avis i va participar en un dinar de germanor.

El dissabte 14 de març, per celebrar la Festa de la Dona, es va fer un sopar-espectacle a l'Hostal Grau, amb diverses actuacions del grup de dones de Tona.

El dijous 19 de març, dins els actes de la campanya «DeSídium Moianès», es va fer una xerrada informativa al nostre municipi.

El diumenge 22 de març es va celebrar la consulta sobre la formació de la comarca del Moianès. El dia va començar amb una botifarrada popular. Els electors eren 353, dels quals van exercir el dret a vot 225, o sigui un 63,7%. El resultat va

ser de 195 sí, 18 nos, 9 paperetes en blanc i 3 d'altres.

El divendres 27 de març es fa fer una tertúlia-cafè, oberta a tothom, amb Mn. Josep M. Riba, representant del bisbat de Vic. L'acte formava part del programa «Imagina l'Estany».

El 29 de març, diumenge de Rams, hi hagué benedicció de rams a les onze del matí, seguida de la missa a l'església del monestir.

Naixement: Pau Franquesa del Ró, dia 15 de març. L'enhorabona a la família.

Notes terçolenques

Ramon Puig

Situació pre-electoral

Per tal de saber com està la situació pre-electoral a Castellterçol, hem passat una petita enquesta als responsables dels grups municipals CiU, PIC —que no ha respost— i AI (ERC). Els hem preguntat quines novetats presentaran en les pròximes eleccions, quins pactes creuen possibles i com veuen l'aparició del nou grup Castell en Positiu.

Jordi Vila vol oferir renovació a CiU. Jordi Vila i Prats, de cinquanta-dos anys, vol encapçalar una llista renovada. Val a dir que serà tota una experiència després dels vint-i-cinc anys de lideratge de l'ex-batlle Manel Vila i Valls. Anna Fornell, ex-regidora de Cultura i esposa del mateix

J. Vila, manifesta, en qualitat de portaveu, que convé superar els quatre anys de desgovern que consideren que ha portat a terme el PIC en solitari. No es manifesta, de moment, cap tendència pactista. Respecte al nou grup, Castell en Positiu, ho veu com el més proper a la marca Podem.

CiU ja va presentar oficialment la seva llista.

ERC recupera el nom, amb entrada de gent jove i representants de la immigració. Vicens Sánchez, el breu ex-batlle i cap de llista d'AI, informa d'una llista renovada, amb entrada de gent jove i la incorporació de Mamadou, un jove d'origen africà, com a símbol d'immigració integrada. En referència a pactes, considera que encara és aviat per a parlar-ne. I sobre l'aparició de Castell en Positiu, considera dinamitzadora la pluralitat política local.

Presentació de Castell en Positiu. En un acte multitudinari a Cal Recader, el 28 de març, aquest grup va presentar la llista (no pas el programa), formada per onze candidats i onze persones més de suport. Els candidats estan compresos en un ventall generacional que va dels 34 als 47 anys, format per professionals diversos, liderats per Isaac Burgos Lozano, de 40 anys, empresari i delineant industrial. Hi va haver diverses intervencions destinades a convèncer de la necessitat de fer un programa obert i integrador.

Campanya DeSídium Moianès, a l'Estany (fot. Joan Purtil)

Castellterçol (fot. C.I.C. - Moià)

VIDA MUNICIPAL

El darrer pressupost de la legislatura

Josep Font

El ple ordinari celebrat el 24 de març va aprovar el pressupost de l'ajuntament per a enguany, qualificat de «totalment continuista» pel regidor d'Hisenda, Maurici Santauegènia. Es tracta del tercer pressupost d'aquest mandat, ja que l'ajuntament va gestionar el 2012 amb el pressupost prorrogat. Els de 2013 i 2014 s'havien aprovat amb els vots favorables d'AraMoià i CiU i el vot negatiu d'Entesa el 2013, que va convertir-se en abstenció el 2014. CiU es va abstenir en l'aprovació del pressupost d'enguany.

En el transcurs del ple, el grup d'AraMoià va exposar que el pressupost aprovat «no era gens agradable de presentar», però que «estem convençuts que és el millor que podem fer i que gestionat amb responsabilitat, prudència, rigor i sentit comú» porta a una «lenta però progressiva millora de la situació econòmica».

El pressupost de despesa del 2015 és lleugerament més baix que el del 2014, de 6.240.000 euros. Ho és, però, en un percentatge tan baix que és ben adient l'expressió de «totalment continuista». Del pressupost d'enguany en destaquen alguns detalls. Un, que la previsió

d'ingressos per l'IBI és de 30.000 euros menys que el 2014, que ja s'havia rebaixat 50.000 euros respecte al 2013. És una forma de testimoniar la voluntat de decrementar la càrrega fiscal, molt a poc a poc i, en tot cas, no haver-la d'incrementar més. En el capítol d'inversions destaca el projecte de nou enllumenat públic o el projecte d'arranjament de Les Faixes, en el qual s'invertiran 170.000 euros. També es significatiu el capítol VIII, que s'incrementa en 230.000 euros respecte a l'any passat. Es tracta d'un préstec a MoiàFutur per a poder pagar interessos. Recordem que a MoiàFutur hi ha 2.000.000 d'euros que corresponen a OPA's, Operacions Pendants d'Aplicar.

Interessos i deute

Moià destinarà un mínim de 1.425.460 euros per a pagar interessos i amortitzar deute, que és el que reflecteixen els capítols III i IX. L'ajuntament, complementàriament, anticipa pagament del deute quan disposa de liquidesa. En el 2014 hi va destinar 300.000 euros més.

Recordem que Moià va deixar d'ingressar el 50% del PIE, les Participacions en els Ingressos de l'Estat. Aquesta

retenció va directament a fer front al Pla de Proveïdors que va avançar l'Estat per a pagar els deutes de proveïdors de Moià. Aquest 50% equival a uns 48.000 euros mensuals, dels quals actualment uns 13.000 van a amortització (minorar el deute) i 35.000 per a pagar interessos. (És important d'assenyalar-ho per una altra decisió important presa per l'ajuntament, que s'explica a continuació.)

A finals del 2014 el deute pendent de Moià era d'uns 15.200.000 euros, un 237% del seu pressupost anual. Aquest import, però, havia arribat als 24.000.000 (incloent-hi MoiàFutur), cosa que suposa un 390% del seu pressupost.

Balanç econòmic del mandat

En el Govern d'Unitat amb què va iniciar-se aquesta legislatura, el primer regidor d'Hisenda va ser Ramon Crespià, d'Entesa. Preguntat Maurici Santauegènia per les principals diferències de criteri entre Entesa i AraMoià, en una àrea tan tècnica, Santauegènia creu que molta energia del grup Entesa estava focalitzada a judicialitzar la gestió anterior. AraMoià considerava, en canvi, que la població de Moià havia renovat sempre amb majories absolutes la confiança en els mandats anteriors i que aquesta forma de refrendar-ho també implicava que el deute l'hagués d'assumir plenament l'Ajuntament de Moià. AraMoià coincidia que la gestió havia estat negativa, però que calia afrontar el futur. «El nostre orgull és haver tirat el poble endavant mantenint la càrrega fiscal», diu Santauegènia, que reconeix que en aquesta legislatura hi ha hagut moments molt durs, com haver de tallar la subvenció que s'atorgava al Club Esportiu Moià pel retorn del deute. «És clar que una cosa és dedicar a l'ajuntament les hores que faci falta; l'altra, tal com els serveis jurídics ens havien previst, és haver de respondre amb el patrimoni personal.»

Pressupost de despeses		Pressupost d'ingressos	
Capítol I (Personal)	2.027.096	Capítol I (Ingressos directes: IBI, rústica, impost circulació)	3.515.000
Capítol II (Despesa corrent)	1.858.596		
Capítol III (Interessos)	554.647	Capítol II (Llicències)	20.000
Capítol IV (Transferències)	221.200	Capítol III (Taxes)	1.092.250
Capítol VIII (Actiu financer)	375.000	Capítol IV (Subvencions)	1.450.252
Capítol IX (Amortització deute)	870.813	Capítol V (Lloguers i cànons)	106.300
Total	6.183.802	Total	6.183.802

Moià (fot. C.I.C. - Moià)

En Maurici destaca la bona entesa entre els sis regidors d'AraMoià i l'aportació de l'interventor, Lluís Solé, que, venint presencialment un dia a Moià, ha aconseguit encarrilar i clarificar molts temes jurídics. «Ara sabem que el pressupost el podem complir i que els proveïdors cobren al dia.» «Més àmbits han quedat ajustats», afegeix. «Una de les primeres negociacions de l'ajuntament va ser amb la Seguretat Social, a la qual devíem 305.000 euros. Doncs bé, a desembre de 2014 ja només es devien 24.000 euros i el dia 31 de març del 2015 es va extingir el deute, amb la qual cosa estem en pau amb la Seguretat Social.»

Santaeugènia resumeix el mandat fent referència a un informe econòmic que la Diputació havia enviat a l'ajuntament, i a la coberta del qual apareixien tres semàfors en vermell, que impossibilitaven fer avançar el poble. Els semàfors significaven *equilibri pressupostari* (que les despeses estiguin ajustades als ingressos), el *romanent* (el marge de maniobra de què es disposa) i l'*endeutament*. «Dels tres semàfors ja només en queda un en vermell, el deute, i ara podem tenir un pla per a dir com i quan acabem amb el deute», conclou. Anuncia, finalment, que continua vinculat al grup AraMoià, però que no serà el pròxim regidor d'Hisenda, ja que, com es pot comprovar a l'anunci de la contracoberta de LA TOSCA, emprèn un negoci financer, sector en el qual ha estat treballant durant dècades.

Pla d'ajust a deu anys

El dia 17 de març, l'ajuntament havia convocat un ple extraordinari i urgent per a sol·licitar un Pla d'ajust. Per a conèixer en què consisteix, cal explicar com a antecedent que el Ministeri d'Hisenda havia ofert als ajuntaments la possibilitat d'abaratir els crèdits a canvi d'incrementar els ajustos en personal i despeses. (Com s'ha mencionat en l'apartat anterior, dels

48.000 euros mensuals que l'Estat reté, 35.000 corresponen a interessos i només 13.000 serveixen per a amortitzar, ja que s'estan pagant uns interessos propers al 6%). L'Ajuntament de Moià havia expressat que, en retallades, ja havien arribat al moll de l'os. Amb els serveis tècnics de la Diputació estaven treballant des de feia temps en un pla d'ajust a cinc anys. Ara bé, el parer de l'ajuntament era que no era possible aprovar un Pla d'ajust que no es pogués complir, ja que hauria obligat a pujar els impostos.

Encara el dia 4 de març l'ajuntament s'havia reunit amb Josep Casas, cap dels Serveis Econòmics de la Diputació. Fruit d'aquella reunió es va decidir que aquest Pla d'ajust es presentés una vegada celebrades les eleccions municipals. El dia 9 de març, però, la Diputació va advertir l'ajuntament que en el Fons de Continència del Ministeri d'Hisenda hi havia un apartat que permetia demanar un préstec a l'ICO per a amortitzar els diners del Fons a un interès del 2%, en lloc del 6% que es paga ara. Es va veure, a més, que es podia demanar sense més condicions en les retallades, més enllà de presentar una Pla d'ajust a deu anys. El termini per a presentar el Pla d'ajust s'acabava el dia de Sant Josep, per la qual cosa els serveis tècnics de l'ajuntament van fer un intensiu per redactar el Pla. Els tres grups que integren l'ajuntament van votar favorablement la presentació del Pla al Ministeri en el ple extraordinari del 17 de març.

Ara el Ministeri haurà de dir, en un termini de dos mesos, si accepta el Pla, fet que suposaria un abaratiment molt important en el preu dels interessos i un full de ruta per a liquidar el deute de Moià en una dècada. Maurici Santaeugènia ha volgut explicar amb detall el procés de reunions i circumstàncies d'elaboració i aprovació del Pla, ja que des d'algun grup d'opinió s'ha acusat l'ajuntament d'actuar amb poca transparència en aquest tema.

Moià Deute informa

Refinançament del deute amb Hisenda: Tres anys després del pagament de les factures que es devien a proveïdors, el passat mes de febrer Hisenda va obrir la porta als ajuntaments als quals, pel seu elevat endeutament, no s'havia autoritzat a formalitzar un préstec per a finançar-ho, perquè poguessin fer-ho ara amb una operació a deu anys i amb uns interessos més favorables.

Per a accedir-hi s'havia de fer un pla d'ajustament financer —que es va aprovar el passat dia 17 de març en un ple extraordinari i urgent— i sotmetre'l a l'aprovació definitiva d'Hisenda. Els terminis de presentació del pla eren relativament curts (inferiors a un mes), però, malgrat això, considerem que, atesa la importància del tema i la seva repercussió en els pròxims deu anys, calia una informació pública, prèvia i clara a la població. Per tal d'evitar caure en errors del passat, des de MoiàDeute creiem necessària la participació ciutadana i la màxima transparència en qüestions tan importants com aquesta.

Després de l'aprovació pel ple, s'ha penjat a la pàgina web de l'ajuntament una informació que pel seu caràcter tècnic és poc assequible per al públic. Què diuen les xifres del pla? Doncs que en els pròxims deu anys no solament no baixaran els impostos a Moià sinó que augmentaran un 2% cada any, que gairebé no es podran fer inversions i que l'any 2022 el deute quedarà a un nivell acceptable (per sota del límit del 75%) i, si es compleix aquest pla, l'any 2025 s'haurà acabat el llarg període d'excepcionalitat que va començar a finals del 2008. És una operació

que, si Hisenda l'aprova, permetrà ordenar el deute i tenir clar l'esforç i els anys que caldran per a eixugar-lo. En els darrers quatre anys s'ha avançat en la seva reducció; però, com és evident pels anys que ens queden, ni de bon tros no s'ha pagat la meitat del deute, com ha circulat darrerament.

L'ajuntament no contesta: A mitjans del passat mes de febrer vam haver de publicar en el nostre blog que l'ajuntament no contestava les nostres peticions. Concretament, hi havia cinc consultes fetes a través del web de l'OCM (Observatori Ciutadà Municipal) pendents des del juliol de l'any passat i una petició d'actuacions que vam formular el 7 de novembre en relació a les conclusions de l'informe sobre les obres de MoiàFutur, elaborat per l'arquitecte Jordi Costa. Immediatament després de la publicació de la

nota al blog i del seu ressò a través de la premsa comarcal, vam rebre resposta a les consultes de l'OCM. No obstant això, a finals de març encara no hem rebut resposta a les peticions del novembre. Si contestar les peticions és ja una exigència democràtica bàsica, ara, a més, la llei aprovada el desembre del 2014 pel Parlament de Catalunya fixa en un termini màxim d'un mes el temps de resposta.

Estalvi al pressupost del 2015: El 26 de març la Diputació va prendre l'acord de no cobrar als ajuntaments, durant l'any 2015, el seu servei de recaptació d'impostos municipals. En el cas de Moià, per les xifres que tenim dels comptes del 2013, això pot representar un estalvi d'entre 80.000 i 90.000 euros. Sens dubte, una bona notícia.

MoiàDeute
Associació veïnal ADM

ACTES I ESDEVENIMENTS

Setmana Santa: tradicions que perduren

Josep Riera

La Congregació de la Mare de Déu dels Dolors, que aquest any, com els Armats, compleix dos-cents anys des de la seva fundació, va celebrar el Tríduum dels Dolors a l'església parroquial.

Davant un diumenge més aviat gris i ennuvolat, els moianesos no es van voler perdre una de les tradicions més arrelades del país: la benedicció de Rams. Predominant el llorer per sobre de palmes i palmoms, el vicari de la parròquia i arxiprest del Moianès, Mn. Àngel Collar, féu la benedicció davant la portalada de l'església.

Els Armats, amb la seva puntualitat característica, realitzaren les tradicionals evolucions del Dijous Sant al vespre, a la plaça Major. En aquest cas, com que el temps va acompanyar-hi, la plaça es va omplir de gent per presenciar aquesta antiga tradició, amb la claror de les teieres, únic dia de l'any que s'encenen.

El Divendres Sant tornà a sortir, per cinquè any consecutiu després de la recuperació, la processó pels carrers del poble, amb una bona participació de congregants, així com d'afluència de públic. Cal destacar que, aquest any, l'acompanyament del cant del *Miserere* amb el fiscorn l'ha realitzat el músic de la cobla Sabadell Joan Andreu Gómez, ja que l'Enric Oliveras, que era qui ho duia a terme en els darrers anys, ha cregut convenient passar el relleu a les noves generacions. També esmentem que enguany s'han estrenat uns nous faldons de vellut de color morat en el misteri de la Coronació d'Espines, que acompanyen els membres de la Casa de Andalúcia de Moià, els quals s'han fet càrrec del seu cost. Al mateix temps, el grup de joves que acompanya el misteri de l'Enarborament de la Creu i també la confraria de la Mare de Déu de la Tosca han introduït petits detalls en el vestua-

ri. A diferència d'altres anys, la processó ha tingut un bonic acabament a la plaça Major, i la Coral de Moià, dirigida pel P. Mateu Trenchs, ha interpretat els cants del *Miserere* i de les *Agonies*. Finalment, dos suggeriments que ens han fet arribar diverses persones per a l'any vinent: recuperar l'antiga tradició d'anar a fer llum als Armats i apagar els llums dels carrers durant el pas de la processó.

El diumenge de Pasqua, una cinquantena d'alumnes de cinquè i sisè de primària del col·legi de l'Escola Pia han sortit al carrer amb els característics vestits de catalans i catalanes, barretines i faixes vermelles, etc. per tal de cantar les típiques *caramelles* i escampar alegria arreu. Com explica Núria Trullà, mestra de l'escola, cada any i de manera ininterrompuda porten a terme aquesta bonica tradició catalana, recorrent carrers i places i visitant les residències d'avis. Ballen l'antic ball de bastons, en el qual també participen nens i nenes de pàrvuls de quatre anys i, a més a més, canten cançons, la lletra d'algunes de les quals és dels mateixos alumnes.

Addenda a l'article sobre els Armats

Completant l'article sobre els Armats publicat en el número de febrer-març de LA TOSCA, cal afegir a la llista Manel Alcoceba Alcoceba, Àngel Oliver Fernández, Josep Quintana Parareda i Salvador Sol Casals, que tots quatre varen fer d'armat després de la guerra, així com també els joves Aleix Roca Girbau i Oriol Valls Millà, que s'han incorporat recentment al grup d'Armats. Al mateix temps fem constar que, en diferents èpoques, també varen tocar el fiscorn, en el cant del *Miserere*, Josep Oliveras Crusat (el Cotre), Josep Picañol Rovira (el Fonso) i Antoni Capell Oller.

Evolucions dels Armats. Final de la processó a la Plaça. Caramelles (fot. C.I.C. - Moià)

Dos equips de futbol sala, campions

Núria Arisa

Dos equips de futbol sala, el benjamí i l'aleví, de l'Agrupació Escolar Moià han obtingut aquesta temporada el campionat de lliga. Els equips entrenats per Andreu Clusella, Adrià Pérez i Vicenç Pladevall han aconseguit grans resultats durant tota la competició.

L'equip aleví, format per Jofre Torras, Pau Mesones, Arnau Blancafort, Adrià

Franquesa, Jordi Monsech, Guillem Viladrich, Eloi Gros, Èric Macià i Àlex Garcia, va ser el primer d'aconseguir matemàticament la primera posició el passat 31 de gener en un partit jugat a Santpedor contra la Fundació Llissach. El cap de setmana següent, en l'últim partit de lliga, jugat a casa contra l'EB Vilomara, va assistir-hi l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras, i el regidor d'Esports, Maurici Santaegúnia, per fer el lliurament del títol a jugadors i entrenadors. L'equip ha estat invicte durant totes les jornades, convertint-se també en el més golejador i el menys golejat.

Pel que fa a l'equip benjamí format per Joan Homs, Pau Torras, Teo Martín, Ferran Monsech, Ferran Llussà, Aleix Surroca, Àlex Gallaguet, Ivan Gallaguet, Pau Roca, Sergi Antón, Xavier Gómez, Abel Gómez, Pau Guiteras i Joan Guiteras, no va aconseguir la primera posició fins a l'última jornada, a l'espera dels resultats de l'AEE Vedruna Puigcerdà, amb un parcial de disset victòries i només una derrota.

La celebració de la lliga aconseguida va ser el passat 21 de març amb l'entrega del títol de lliga per part del regidor d'Esports i amb un pica-pica final.

L'enhorabona a tots!

Els equips benjamí i aleví de futbol sala, campions

LES ENTITATS INFORMEN

Biblioteca de Moià

Durant el mes de març s'ha celebrat el Dia de la Dona amb dues activitats. Per una part, una mostra bibliogràfica, *Dones viatgeres*, on es reivindica el paper de les dones aventureres, dones que van creuar fronteres i van arribar a l'horitzó que tenien marcat. Per l'altra, el dissabte 7 de març va tenir lloc l'hora del conte, a càrrec de Lídia Cluaque, amb *Princeses blaves i prínceps encantadors*. També s'ha celebrat amb una exposició bibliogràfica el Dia Mundial de la Poesia, que cada any s'escau a l'inici de la primavera, el 21 de març.

El grup de participants del Premi Atrapallibres vam comentar *Qui no sap riure no sap viure*, d'Andreu Galan. Ara, amb tots els llibres llegits i comentats, només queda concretar les puntuacions i enviar-les. El mes de maig se sabrà quin ha estat el llibre més votat entre tots els participants de totes les biblioteques, a veure si coincideix amb l'escollit pel jurat de la biblioteca.

Juntament amb les escoles es va tornar a fer la Setmana d'Intercanvi: cada

nen va portar a l'escola un llibre que bescanviava per un val d'intercanvi. A la biblioteca es va fer la selecció de llibres recollits i, tot seguit, una exposició per tal que els nens participants poguessin escollir un altre llibre a canvi del val. És una bona manera de reciclar i reutilitzar els llibres.

La tertúlia del club de lectura d'aquest mes ha comptat amb la presència de l'autor. Pep Coll ha parlat de *Dos taüts negres i dos de blancs*, Premi Crexells 2014 i Premi Amat-Piniella 2015. La tertúlia va ser molt amena, escriptor i públic van establir un diàleg que va anar perfilant els personatges, el paisatge de la novel·la i el treball de camp que ha dut a terme en Pep Coll.

El concurs per a escollir el nou logotip de la biblioteca ha rebut més d'una vintena de propostes. Després d'una acurada selecció, s'escolliran quatre finalistes i del 13 al 30 d'abril es farà una exposició pública a la biblioteca de les quatre propostes i seran els usuaris qui podran decidir la que més els agrada. Us convidem a participar-hi!

Taula preparada per a la Setmana d'Intercanvi (fot. Bibl. Moià)

Festival de Cinema Fantàstic del Moianès

Xavier Vinuesa. Organitzador MOFA 2015

Arribada la primavera, ha tancat amb èxit la primera edició del Festival de Cinema Fantàstic del Moianès MOFA 2015.

Projecte herència de la mostra del Moianès que els Desperta Espurnes portaven set anys dinamitzant a Moià. La transformació de la mostra en el MOFA ha estat un repte molt important i ha estat possible gràcies a la col·laboració dels mecenes, que han realitzat aportacions econòmiques a canvi de recompenses, i a la gestió del bar del carnestoltes que l'ajuntament ens va concedir per acabar de complementar l'import necessari per a desenvolupar el festival.

La despesa global del festival ha estat de 4.000 euros i tenim l'orgull de publicar que la seva gestió econòmica ha estat un èxit, ja que, a més de no disposar de cap ajuda de l'administració, era el primer any del MOFA, fet que complicava aconseguir finançament. El resultat final ha estat de 103 euros de benefici, que aniran destinats directament al MOFA 2016 que tornarem a realitzar a Moià entre l'abril i el maig del 2016.

Durant el tres dies del festival s'han pogut veure trenta-nou curtsmetratges, un llargmetratge i quatre migmetratges. Deu curtsmetratges en la secció Calaix de Sastre, projectada a l'Auditori de Sant Josep el divendres 13 de març, que han tingut com a guanyador del públic Llogari Antúnez amb el documental *Com menjar-se un búfal*, i com a guanyador del jurat Fernando Allosa (Sevilla) amb el curt *El hijo del dragón*.

Els divuit curtsmetratges de la secció oficial, de caràcter internacional i amb un alt nivell de qualitat, es van projectar a Les Faixes el dissabte 14, tenint com a guanyador del públic i del jurat el mateix curt, *Nada SA*, de Caye Casas i Albert Pintó.

Els onze curtsmetratges de la secció Recphone 36 (curts fets amb mòbil durant 36 hores) es van visualitzar el diumenge 15 a les sis de la tarda a Les Faixes, tenint com a guanyador el curt *Piglu*, de Pau Fort i Eva Plans.

A més, s'han projectat cinc produccions de cinema emergent, produccions fetes amb mecenatge o bé recursos propis, dins la secció Actitud, que es van visualitzar entre l'Auditori de Sant Josep i Les Faixes: *HD*, de Santi Alvarado; *Capacaída*, de Pere Koniec; *La bomba en el despacho*, d'Ivan Valencia, i *Melania Paciente Cero*, d'Óscar Martínez.

Durant el festival vam comptar amb la presència dels directors Santi Alvarado, Pere Koniec i Ivan Valencia, que van presentar la seva pel·lícula i van participar en una taula rodona.

Altres activitats desenvolupades durant el festival van ser: «Super herois a Moià», activitat infantil a la plaça del CAP, amb participació d'una trentena de nens i nenes; «Túnel del terror», amb vuit representacions de deu minuts de duració a

Guardons del MOFA (fot. Carla Alabern)

Cal Vinater. «Vermut Mofa» al Petit Cellar i amb música en directe amb Quico Palomar. «Taller i masterclass de maquillatge fantàstic» amb Irene Pradell, Aina Aranda de Makeuponwheels i posterior *bodypaint* també amb Xavier Serrano.

A nivell musical el divendres 13 a l'Auditori vam comptar amb la presència de Lamliki Live Performance i el tancament de festa a Les Faixes el dia 14 amb una sessió de dj. Per tancar el festival, el dia 15 es va realitzar una taula rodona literària amb escriptors de literatura fantàstica:

Miquel Giménez, JR Armadans i Daniel Estorach.

Durant el festival han passat més de sis-centes persones per les diferents activitats desenvolupades: les de més èxit han estat la secció oficial i el Recphone 36 amb més de cent cinquanta participants. S'han repartit premis per valor de 1.000 euros, s'han lliurat vuit guardons oficials amb la imatge del Pollo, icona del festival, i s'han visualitzat unes nou hores de projeccions diverses entre les diferents seccions.

Museu de Moià

El Museu a la Biblioteca de Moià. Durant la Festa Major d'Hivern, el Museu de Moià ha col·laborat en l'exposició temporal organitzada per la Biblioteca de Moià, *Mostra bibliogràfica relacionada amb els oficis antics i el món rural acompanyada de peces etnològiques del fons del Museu de Moià*, que ha estat a disposició dels usuaris durant l'última quinzena del mes de gener. La col·laboració ha consistit en el préstec temporal d'algunes peces del segle XIX que formen part de la col·lecció

etnològica del fons del Museu, relacionades amb la temàtica bibliogràfica exposada.

Tocats per la boira. Una cinquantena de persones va assistir, el 28 de febrer, a la inauguració de la exposició fotogràfica *Tocats per la boira: cinc maneres de veure el món a través de l'objectiu d'una càmera*, que es pot visitar fins al 13 d'abril, gratuïtament, a la sala d'exposicions temporals del Museu. La mostra presenta trenta-sis obres de cinc fotògrafs aficionats del Moianès i Osona: Gemma Collado, Trini Gutiérrez, Jordi Arimany, Lluís Sabadell i Toni Alcántara.

Pròximes exposicions temporals. En els pròxims mesos el Museu, conjuntament amb l'Àrea de Sanitat i Consum de l'Ajuntament de Moià, programa les següents exposicions produïdes i cedides temporalment per la Diputació de Barcelona: del 16 al 30 d'abril, *Què pinta la sida?*; de l'11 al 18 de maig, *Consum: com som?*, i del 26 de maig al 16 de juny, *El tabac al descobert I*. Totes es podran visitar gratuïtament al Museu i paral·lelament s'oferiran als centres educatius de Moià perquè els alumnes de les edats que correspongui tinguin la possibilitat de visitar-

Els fotògrafs «tocats per la boira» (fot. Museu de Moià)

les i esdevinguin una eina més de conscienciació social.

80è aniversari del Museu. L'any 2014 l'efemèride destacada fou el 65è aniversari del destapament de la Galeria Sud de les Coves del Toll pels aleshores joves «Pioners de Moià»; enguany, una nova efemèride a destacar és el 80è aniversari de l'obertura del Museu, que coincideix també amb el mateix aniversari de la Biblioteca de Moià. Per això, al llarg d'aquest any, el Museu i la Biblioteca programaran actes i activitats, alguns de manera conjunta, per celebrar-ho.

Activitats al Geoparc de la Catalunya Central. El Museu de Moià i el Parc Prehistòric de les Coves del Toll, com a centres d'interpretació del Geoparc de la Catalunya Central, han participat en diferents accions promogudes des del Geoparc.

El dissabte 7 de març una trentena de persones —alumnes de diferents Instituts de Catalunya guanyadors de les Olimpíades de Geologia i els seus acompanyants— van visitar les Coves del Toll, en el marc d'una visita als espais del Geoparc. Els dies 16 i 20 de març, en la jornada de formació per a empreses de guiatges i activitats del territori del Geoparc, en què van participar una trentena de persones, la directora del Museu de Moià, Marta Fàbrega, va fer una conferència sobre les Coves del Toll, els seus

valors naturals i culturals, i els serveis que s'hi ofereixen.

Pràctiques al Museu i les Coves. Des de fa anys el Museu de Moià acull estudiants en pràctiques dels diferents nivells educatius (ESO, Batxillerat, Formació Professional, foment de l'Ocupació (SOC), universitaris...). Ara, des del passat mes d'octubre i fins al mes de març, Anna Monllor, estudiant de formació professional de «Guia, Informació i Assistència Turístiques» (HTFO) de l'Institut Escola d'Hoteleria i Turisme de Barcelona, ha realitzat les pràctiques de guia, monitoratge i atenció a l'usuari al nostre equipament.

L'experiència ha estat molt enriquidora per a totes dues parts. L'Anna, a més d'integrar-se en l'equip de treball i aprendre i desenvolupar les tasques d'atenció a l'usuari amb èxit, ha creat una guia d'ús intern per als guies de les Coves del Toll, que recull tant les formes d'expressió i actuació com els continguts a transmetre als visitants durant la visita. Després d'aquests mesos de pràctiques la vinculació de l'Anna Monllor i el Museu continuarà tot aquest 2015, ja que ambdues parts han signat un conveni de col·laboració en règim de voluntariat, que permetrà de continuar comptant amb el suport de l'Anna en les activitats d'atenció a l'usuari del Museu, i que a ella li serviran per seguir agafant experiència en el guiatge i atenció a l'usuari.

Moià Motor Antic

Amics del Motor Antic

El diumenge 1 de març, durant tot el matí, a l'aparcament de l'Hospital-Residència i als carrers propers es va dur a terme la segona edició de la fira del Motor Antic. Una fira on s'exposaven i es venien tota mena d'estris vells o clàssics relacionats amb el motor —tractors, cotxes i motos—, tot i que també hi havia alguna parada on es venien objectes antics d'altres temàtiques.

Es va poder organitzar, aprofitant que a Moià hi ha molta gent aficionada a aquest sector del motor i sabent que fora de les nostres contrades també és una temàtica que crida l'atenció.

Així, doncs, el públic va ser nombrós al llarg de les hores que va durar la fira, que va iniciar-se amb un bon esmorzar de carn a la brasa i també va comptar, al migdia, amb una ballada de *country* a càrrec del grup de Moià.

Cal recordar que la primera edició va tenir lloc el 2008 després que l'ajuntament, un any abans, donés per acabada la Fira-Mercat que se celebrava el mes de setembre i on es podia veure una gran mostra d'aquests vehicles clàssics i antics. L'expectació d'aquest any ens esperona a pensar que l'any que ve puguem organitzar-ne una nova edició.

Aspecte de la fira (fot. C.I.C. - Moià)

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODONCIA
IMPLANTS

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

**CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ**

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

LLETRES

La volta de la pasta

Marian Baqués

Hi ha dues voltes de la pasta. L'una comença al carrer de Passarell, baixa fins a la riera del Passarell a l'altura del Molí Nou, puja a tocar el pla de les Escopetades, fa la volta en un camí ample deixant a mà dreta la fàbrica de la Pasta, agafa el camí ral, travessa de nou la riera pel darrere del Molí d'en Pujol i puja cap al poble. La segona s'enceta al camí ral, travessa la riera... fins a acabar al carrer de Passarell.

De casa teva estant hi tens exactament la mateixa distància si prens una direcció o l'altra; pugues i baixes el mateix desnivell. Això sí, el que és diferent és el panorama: no és el mateix des d'un cantó que des de l'altre. I, quant al temps, depèn de cadascú, però podem convenir que amb més o menys una horeta es pot fer.

La volta de la pasta —o el camí de la pasta, o de les pastes— són les rambles de Moià. A qualsevol hora d'un dia qualsevol és més concorreguda que la plaça de l'Església en sortir de missa de dotze el diumenge, dia de mercat. Uns s'ho agafen amb tota la parsimònia del món; altres, amb pas alegre; uns pocs corren. Normalment és feta en grups de dues o tres persones. I xerra que xerraràs. Tots, però, mostren un somriure satisfet al rostre, com dient: «Jo faig la volta de la pasta!» Són feliços!

Feliços, doncs, els qui creuen que cal estar sempre en camí! Ni que sigui per assaborir el plaer senzill de caminar.

És tan suggerent, el tema del caminar! Caminar és una metàfora de la condició humana —inquietud, recerca, il·lusió, tenacitat, sentit...—. És allò que canta en Lluís Llach, en la coneguda cançó *Venim del nord, venim del sud*: «I caminem per poder ser i volem ser per caminar». Ho recordeu?

Amb en Jep Sànchez vam compartir despatx durant nou anys. Temps suficient per a trenar una bona amistat. A ell, un professional de la fisiologia esportiva, li he demanat que ens parlés del fet de caminar. Només li he pogut seleccionar aquest fragment: «L'enfortiment de les relacions socials que té lloc quan sortim a caminar en companyia, sigui en grup o parella, aporta elements molt positius pel fet de formar part d'un grup. Per exemple, fomentar la pertinença a un grup, no sentir-nos sols, ser escoltats, practicar l'empatia, potenciar la dimensió interior... Tot això afavoreix la nostra salut social. Si tenim el privilegi de fer aquestes caminades en un entorn natural com boscos, muntanya, platja, etc., aquests beneficis es veuen notablement potenciat.»

En Sebastià Ubasart era savi perquè era capaç de reflexionar a partir de les persones, de les coses concretes, de la vida quotidiana. Lamento no haver-lo pogut escoltar més, assegut davant de la llar de foc, amb una bona torrada entremig. Ens va deixar part de les seves vivències en *El caminar d'un poble* (Moià 2000). En trec unes paraules, que precisament citen un altre savi de casa nostra. «Quan anava per marxar, tot rosegant la darrera crosta de pa, en Joan Estevanell ens deia: "Moià caminarà endavant, perquè és molt Moià"» (p. 11).

Un dels eixos de l'evangeli de Lluc és el camí. «Quan s'acostaven els dies en què Jesús havia de ser endut al cel, ell resolgué decididament d'encaminar-se a Jerusalem» (9,51). I és en el camí on Jesús explica els grans relats que són patrimoni de la cultura universal: el bon samarità, el fill pròdig, i d'altres.

He recomanat sovint l'autobiografia de sant Ignasi de Loiola a persones

ben diverses. La seva frase —«Tot sol i a peu»— ens indica la manera com un home camina i camina i, mentre camina, va transformant-se interiorment (*El pelegrí. Autobiografia de sant Ignasi de Loiola*, versió de Josep M. Rambla, Barcelona 1991, p. 93, número 73).

Jack Kerouac era membre d'una generació d'escriptors nord-americans dels anys cinquanta que se sentien derrotats i desesperats. En vaig guardar aquest pensament del seu llibre *Els pòtols místics*: «I vaig recordar una famosa dita zen: En arribar al capdamunt d'una muntanya, continua pujant» (Barcelona 1980, p. 104).

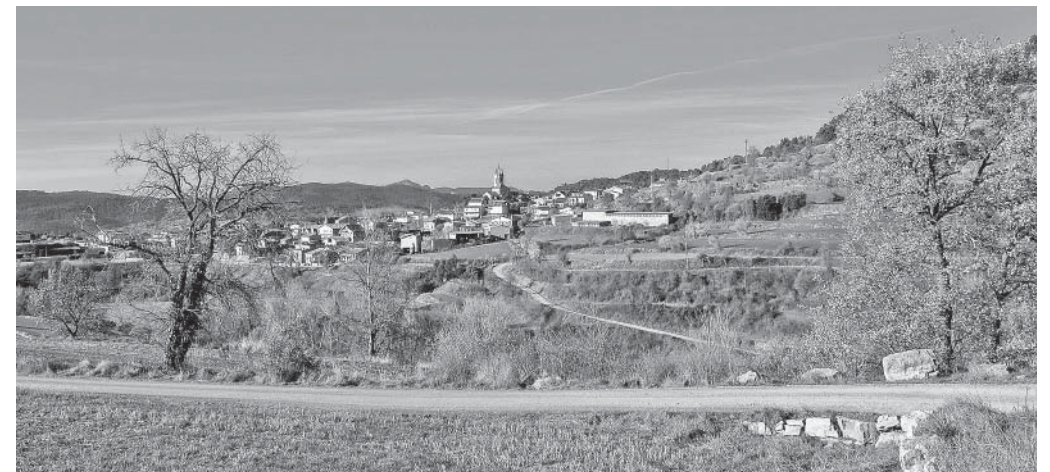
«Camina plàcidament entre el soroll i la pressa i recorda que la pau estarà sempre en el silenci. [...] I en qualsevol dels teus treballs i aspiracions, en el soroll confús de la vida, guarda pau en la teva ànima. Malgrat els seus enganys, monotones i somnis trencats, el món encara és bonic.» Us sona? Uns l'atribueixen al poeta Max Ehrmann; d'altres defensen que el text és del segle XVII i que es va trobar a l'església de Sant Pau de Baltimore. Qui ho sap? Sigui el que sigui, ens pot ajudar a viure d'una altra manera.

De vegades, la vida et porta casualitats. Escric aquestes ratlles entre la vi-

gília de Reis i aquest dia. Doncs bé, «La Contra» de *La Vanguardia* del mateix dia de Reis entrevista Frédéric Gros, un filòsof que reflexiona sobre el fet de caminar. En trec un fragment que la periodista Ima Sanchís ha resumit. «Caminar té a veure amb l'espiritualitat, el retrobament amb un mateix, la rebel·lia, el fet de pensar per un mateix, la humilitat, i ha estat el camí de grans revolucions» (p. 48).

A partir de 1893 la vida de Jacint Verdaguer s'havia convertit en un calvari. La seva obra *Al cel* es publicà en 1903, un any després de la seva mort. Hi expressa l'anhel de volar més amunt. Presentem un fragment de la poesia *Caminant* (*Obres completes*, Barcelona 1964, p. 764):

*Mig segle fa que pel món
vaig, camina que camina,
per escabrós viarany
vora el gran riu de la vida.
Veig anar i veig venir
les ones rodoladisses:
les que vénen duen flors
i alguna fulla marcida,
mes les ones que se'n van
totes s'enduen ruïnes.
De les que em vénen damunt
quina vindrà per les mies?*

Un petit tram del camí de la pasta (fot. C.I.C. – Moià)

NATURA

Reflexions sobre les possibilitats del conreu de tòfones al Moianès

Miquel Fortuny Navarro. Biòleg. Responsable de Conservació i Biodiversitat de la Societat Catalana de Micologia

Em sobtà el passat dia 5 de gener que el diari *El Periódico* s'exhaurís a les llibreries de Moià. Tots els exemplars venuts.

Volia aconseguir el rotatiu, perquè sabia que hi havia un extens article, a doble pàgina, que tenia com a protagonista la tòfona. L'autora explicava que les tòfones silvestres escassegen i que hi ha un interès creixent pel cultiu d'aquest fong a Catalunya a causa de la dificultat de trobar-lo al bosc.

Devia ser aquest escrit la causa de l'èxit de vendes? No ho sé, però de fet hi ha un intens interès per aquest fong hipogeu (viu sota el sòl), tant per la seva qualitat gastronòmica, com, i més específicament —no ens enganyem— pel preu elevat que assoleix. Durant la seva maduresa odorífera i gustativa (desembre-gener), el cost de la tòfona és d'uns quants centenars d'euros. Aquest preu tan lucratiu la converteix en un bolet sotmès al que hom anomena la tragèdia dels béns comuns («val més tòfona petita per a mi que grossa per a un altre», diuen molts tofonaires).

Aquesta anomenada tragèdia esdevé quan un recurs és sobreexplotat de manera no altruista, i se cerca exclusivament l'interès personal i els guanys econòmics a curt termini. Un recurs sobreexplotat i també afectat per una recollida furtiva que el porta, lentament però progressivament, al seu declivi.

La recol·lecta furtiva té funestes conseqüències: la malvestat de cavar les tofoneres de forma barroera comporta la destrucció d'arrels de l'arbre hoste que dona aixopluc a la tòfona en una relació que els biòlegs anomenem *simbiosi mutualista* —que consisteix fonamentalment

en intercanvi de nutrients— i, per tant, beneficiosa per a l'arbre i el fong. (Cal matissar que remoure amb cura el sòl de la tofonera pot estimular la fructificació de la tòfona.) Aquest fet clandestí no permet que les tòfones assoleixin la completa maduresa (per extracció de tòfones immadures) i atura de soca-rel la producció d'espores.

Recordem les paraules del micòleg Money (LA TOSCA, núm. 749, p. 43): «No espores, no bolets (no tòfones).»

Cada any a les tofoneres hi haurien de quedar exemplars suficients per a garantir la continuïtat de l'espècie. Els furtius i la sobreexplotació asseguruen la deriva de la tòfona cap al llindar de l'extinció.

Hi ha altres casuístiques de la recessió de la tòfona d'hivern relacionades amb l'ús dels sòls, l'abocament de purins, el tancament dels boscos i el canvi climàtic. Els ecòlegs ja fa temps que ens adverteixen de la complexitat i la vulnerabilitat dels ecosistemes enfront del canvi climàtic i d'altres perturbacions antropogèniques. Una tofonera no deixa de ser un ecosistema que podem empènyer amb les nostres accions a la porta del col·lapse i la desaparició, com hem comprovat amb escreix els qui en fem seguiment.

L'aptitud d'un territori per a la producció de tòfones està condicionada per un conjunt de paràmetres ambientals que defineixen el que els biòlegs anomenem *nínxol ecològic efectiu* (condicions en què la tòfona pot viure i essencialment reproduir-se). Per a iniciar un conreu de tòfones cal establir una plantació amb arbres tofoners. La premissa fonamental és que el terreny sigui calcari. Addicional-

ment una anàlisi del sòl (textura, relació carbó/nitrogen, pH, etc.) és primordial. S'han de tenir en compte la pluviometria i la temperatura de l'indret (diagrames climàtics), i l'històric de conreus anteriors, precedents de troballes de tòfones a l'indret i rodalia.

Per al cultiu de tòfones s'utilitzen plançons micorizats (inoculats amb tòfona) de roures, alzines i altres arbres apropiats que es planten en la parcel·la de cultiu, en un marc de plantació variable. Al cap d'uns anys (entre quatre i dotze), si tot va bé produïrem les primeres tòfones. Aquest període d'espera i incertesa s'anomena *la travessa del desert*, perquè no coneixem del cert el que finalment obtindrem. El treball i el seguiment de la plantació cal que siguin constants.

Encara no ho coneixem tot, de la tòfona (tot i que en sabem molt), per a fer del cultiu un procés determinista (un procés determinista és aquell en què la relació entre la causa i l'efecte es coneix amb totalitat). Tenim eines interessants provinents de la biologia molecular per a fer el seguiment de la plantació, com ara tenir la certesa que el fong (el miceli de la tòfona) continua present al sòl, i tenim la possibilitat de quantificar-lo.

En plantejar-nos encetar el conreu de la tòfona d'hivern a la comarca del Moianès cal considerar a quina zona pertany el terreny dins l'esquema geològic de la comarca. En aquest article no puc entrar en les explicacions, car són moltes i de caràcter divers, però a grans trets serien favorables per al conreu de la tòfona negra les unitats litostratigràfiques següents:

1. Formació de Santa Maria i formació calcàries i guixos de Collsuspina: Collsuspina, Castellcir, Castellterçol, Granera, Monistrol de Calders, Calders.

2. Formació gresos de Centelles: Sant Quirze Safaja.

Seria força inadequat en la major part dels indrets (no tots) o amb necessitat d'aplicar-hi esmenes diverses, la formació Artés: Avinyó, Santa Maria d'Oló, l'Estany, Moià. Hauríem d'aportar porositat al sòl i reduir el component plàstic (argiles i llims). Els territoris de la F.M. Artés sí que serien més aptes per al conreu de la tòfona d'estiu (una espècie menys preuada i que fructifica de març a setembre).

Així, doncs, desitjo que aquest petit escrit resulti entenedor i ajudi a considerar les possibilitats del conreu de la tòfona al Moianès. Tot un repte i una oportunitat.

Tòfones de plantació (fot. M. Fortuny)

MISCEL·LÀNIA

Retorna l'activitat esperantista al Moianès

Jordi Perera. Banc del Temps del Moianès

De totes les llengües planificades que hi ha hagut al llarg de la història, l'esperanto és, amb molta diferència, la que ha tingut i té més parlants en tot el món. Des de la publicació de la seva primera gramàtica, en 1887, sota el títol de *Lingvo Internacia* (Llengua Internacional), l'esperanto s'ha anat afermant com a llengua paral·lelament a la seva consolidació com a vehicle cultural de primera magnitud.

Aquest treball fou elaborat pel metge oftalmòleg polonès Lluís Llätzer Zamenhof, i publicat sota el pseudònim de «Doktoro Esperanto» (Doctor Esperançat), pseudònim que ben aviat es convertiria en el nom de la llengua.

Zamenhof va saber imprimir en aquesta llengua el seu esperit pacifista i de respecte a les llengües i cultures de tot el món. Aquest esperit es manté viu en el moviment esperantista i ha estat la clau per a la seva supervivència i creixement fins als nostres dies, malgrat les tremendes dificultats i les terribles repressions que va patir, sobretot durant i després de la segona guerra mundial, molt especialment a l'Alemanya nazi i a la Unió Soviètica de Stalin, on van ser executats o exiliats molts esperantistes.

A Mojà, l'esperanto hi arriba l'any 1937, quan un grup de xicots (Josep Solà, Ramon Oller i Ramon Molera) es van posar a estudiar la llengua pel seu compte, i que més tard esdevindrien delegats de l'Associació Universal d'Esperanto. L'any 51 es funda l'Esperanto-Grupo Mojà i comença el primer curs d'esperanto al local de LA TOSCA, acompanyat d'un creixent moviment esperantista, amb una gran activitat fins als anys noranta. Gràcies a l'esforç de Ramon Molera, a Mojà es troba un important llegat bibliogràfic esperantista, recollit a la biblioteca que porta

el seu nom. A nivell mundial, i també a casa nostra, darrerament es viu una represa de l'activitat esperantista. Enguany ha començat un curs d'esperanto a Mojà, organitzat a través del Banc del Temps del Moianès i obert a qualsevol persona interessada, que s'imparteix al centre cívic Can Carner cada dimecres al vespre, format per un grup reduït de persones de Castellterçol i Mojà.

Sovint em pregunten si l'esperanto serveix d'alguna cosa. Us puc assegurar que amb aquesta llengua he aconseguit en pocs mesos el que no he aconseguit després d'anys d'esforços, gairebé infructuosos, en l'aprenentatge de l'anglès: contactar i comunicar-me fluidament amb gent de tot el món, en persona i també per internet.

Hi ha persones, principalment joves, que aprenen esperanto només pel plaer de viatjar i de comunicar-se internacionalment, utilitzant el *PasportaServo.org* (Servei de Passaport), un portal d'internet que els posa en contacte amb milers d'esperantistes de tot el món, que ofereixen suport i allotjament gratuït als visitants, amb l'única condició que parlin esperanto.

Això no els estalvia haver de tenir un mínim de coneixements d'alguna de les llengües més imposades o internacionalitzades (principalment l'anglès, però també altres llengües segons els territoris, com són l'alemany, el francès, el rus o el castellà), però és una satisfacció saber que t'espera algú amb qui no et sentiràs un turista i amb qui et podràs comunicar sense entrebancs per immersir-te i compartir la riquesa de cultures totalment diferents.

En esperanto es pot dir *tot* i de *totes les maneres* imaginables. Des del més rigorós llenguatge tècnic o científic fins

al més sublim dels poemes o l'expressió més barroera.

De totes maneres, algú pot pensar que l'esperanto, pel fet de ser la llengua internacional més fàcil d'aprendre del món i de no ser una llengua d'evolució natural com les altres, no pot tenir una expressivitat totalment plena com qualsevol altra llengua, com la que donen les expressions idiomàtiques (refranys, frases fetes, locucions, modismes...) que la saviesa popular ha anat imprimint a totes les llengües al llarg dels anys.

Doncs bé, l'esperanto compta amb un amplíssim refranyer, recollit fa més de cent anys a partir dels refranys rus, polonès, francès i alemany, i enriquit posteriorment amb llengües de tot el món. És sorprenent la coincidència, a vegades literal, de refranys vinguts de cultures tant diferents.

Per mostra, us dono unes quantes expressions esperantistes (extretes del llibre bilingüe *Petit refranyer català-esperanto – Malgranda proverbaro kataluna-Esperanto*, de Pedro M. Martín Burutxaga, editat l'any 2014 per l'Associació Catalana d'Esperanto, on es recullen uns set-cents refranys i expressions catalanes amb la seva equivalència en es-

peranto), com per exemple, aquests refranys ja centenaris:

- La setmana dels tres dijous: *En la trijaŭda semajno* (per als lectors catalans, es llegeix: «en la trijauda semaino»).

- A grans mals, grans remeis: *Grandaj malbonoj, grandaj rimedoj* (es llegeix: «Grandai malbonoi, grandai rimedoi»).

- Casat, caçat: *Fianĉiĝis, por ĉiam ligiĝis* (es llegeix: «Fiantxidgis, por txiam ligidgis») (literalment: T'has casat, per sempre t'has lligat).

- A mal temps, bona cara: *Kontraŭ doloro helpas bona humoro* (literalment: Contra el dolor ajuda el bon humor).

I d'altres més pujats de to o fins i tot grollers, que als catalans tant ens agraden i que recentment es van incorporant, com ara:

- La merda, com més es remena, més put: *Ju pli merdon vi esploras, des pli ĝi fetoras*.

- El carall, quan està dret, tot ho admet: *Kiam kaco falusas, ĉiu ingo validas* (literalment: Quan la cigala està erecta, qualsevol beina li val).

- Quan hom està de pega, fins amb els collons ensopega: *Kiam homon trafas malbonoj, li stumblas eĉ kontraŭ siaj konoj*.

Trobada esperantista a Mojà, l'any 1955 (fot. Renom; col·l. A.M. Molera)

El concert

Agustina Cantó

Orquestra Ideal (fot. Renom)

Era un local petitó, ple de gent i amb l'atmosfera carregada. Dalt de l'escenari, uns músics uniformats afinaven els instruments preparant el concert. Un concert que no era pas d'una orquestra filharmònica, però sí amb la mestria suficient perquè tothom gaudís de la música.

Asseguda en una butaca, em delectava amb les notes que sortien de la formació musical. Tancant els ulls podia imaginar-me el desaparegut Círcol, o la plaça de Sant Sebastià, o la plaça Major, o el parc, i la figura del meu pare, director de l'orquestra Ideal, que venia entusiasmat o decebut d'un concert de la festa major o d'altres diades que se celebraven a Moià.

Dins el petit local, el repertori era el tradicional, com els de la meva joventut: algun fragment de sarsuela, temes coneguts i, per acabar, el gran vals-jota en què les trompetes deixaven sense respirar els músics, que amb l'últim alè encara repetien, fent que el públic aplaudís entusiasmat. Podia imaginar-me que jo era jove, amb el pare i els músics que tocaven a l'orquestra comentant el concert: que si

el violí no havia estat prou afinat, que si la trompeta havia fet una actuació magnífica, i veia aquells homes entusiasmats parlant de l'orquestra que ens havia visitat. Em trobava encara a l'envelat en el qual actuaven orquestres de renom i el públic, vestit amb les millors gales, gaudia de la festa mentre la tarda queia i en el cel s'hi dibuixaven la lluna i les estrelles.

Asseguda a la butaca d'aquell local petitó d'un poble de la costa, pensava que en aquesta localitat encara es conserven les tradicions que la gent gran tant apreciem, mentre que a Moià aquells concerts s'han reemplaçat per una música sorollosa, que almenys a mi em fa posar nerviosa, mentre els joves es transformen entre crits i aplaudiments.

El concert a què vaig assistir va celebrar-se el dia de sant Antoni Abat. Un dia que, abans, era festa gran a Moià. Venien les millors orquestres. Es feien els Tres Tombs, el ball del Ciri a la plaça, concert, ball al Círcol i, per acabar de rematar-ho, a la matinada en el mateix cafè degustàvem coca amb xocolata desfeta.

Potser em deixo portar per l'enyorança, però aquells anys per a mi no tornaran i quan la nostàlgia s'apodera del meu cor necessito reviure uns fets que estimo i que m'ajuden a somiar que el temps no ha passat. És això el que he viscut en el diminut local d'un poble de la costa: un concert enyorat, amb una orquestra com les que venien a Moià anys enrere, que tocaven obres conegudes i en què el poble gaudia i marxava satisfet després d'aquell vals-jota on les trompetes deixaven buits els pulmons. Actualment, és cert, existeix a la nostra vila el Festival Francesc Viñas, que els moianesos hem d'agrair, però jo gaudeixo també amb els concerts populars que m'acosten a uns temps llunyans.

PUBLICACIONS

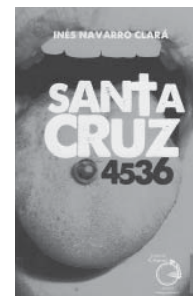
Llibres

Jordi Ametller Batlle, Mariola Rafart Roca. *El sant Hubert a Catalunya*

Girona: Papers on Demand, 2014. 79 pp.

Història i evolució dels concursos de sant Hubert —una modalitat de caça esportiva amb gos— a Catalunya, des dels seus orígens en la dècada de 1980 fins a l'actualitat, a cura de la moianesa Mariola Rafart, guanyadora de l'edició del 2010, i del seu entrenador, Jordi Ametller.

Inés Navarro Clarà. *Santa Cruz 4536*

Barcelona: Cronos, 2015. 279 pp. (Colecció Alquímia. Autores independents)

Primera novel·la, en llengua castellana, de l'autora nascuda a Moià, Inés Navarro Clarà. Una novel·la de gènere negre ambientada a Barcelona i la seva àrea metropolitana, en què una detec-tiu drogaddicta cerca l'assassí del seu millor amic i alhora camell, juntament amb un hacker i una ex-prostituta transsexual.

Albert Parareda Franquesa. *L'art de morir serenament*

Barcelona: Comanegra, 2015. 188 pp.

Novè llibre d'aquest escriptor moianès de seixanta-set anys d'edat (resident a Sant Martí de Llémena), que fins a cinquanta-dos anys es dedicà a l'ensenyament. Aquí reflexiona sobre com encarar la malaltia, la vellesa, la mort o qualsevol altra dificultat. El primer i el darrer capítols poden resumir-lo: «Trobar el sentit de la vida» i «Una finestra oberta a l'esperança».

Francesc Vilanova. *Fer-se franquista: guerra civil i post-guerra del periodista Carles Sentís (1936-1946)*

Palma: Lleonard Muntaner, 2015. 264 pp.

Nova aproximació de l'historiador vinculat amb Moià Francesc Vilanova sobre els catalans que s'adheriren al franquisme, en aquest cas centrat en la figura de Carles Sentís, destacat periodista ja durant la República, però també espia, home de negocis o secretari d'un ministre falangista.

Revistes

—**L'Esplai**, núm. 216 (març 2015), butlletí informatiu de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**Llengua Nacional**, núm. 90 (2015), amb els articles «Errors freqüents amb “fins” i “fins a” davant d'infinitiu» (pp. 21-22), de Carles Riera, i «Relatiu i interrogatiu defectuosos» (pp. 23-31), de Josep Ruaix, i les ressenyes dels llibres *Les preposicions “per” i “per a”*, de Joan S. Beltran i Cavaller, i *El parlar d'una família vigatana*, de Jaume Medina, signades per l'esmentat J. Ruaix.

—**Revista de Girona**, núm. 289 (març-abril 2015), que publica (pp. 36-37) l'article «La llavor de la paraula. Josefina Pons i Puigcorbè, una poetessa per reivindicar», de Ramon Alabau.

Diaris

Regió7

26-2-2015

«Governació creu que la consulta pel Moianès podrà tirar endavant, però hi ha dubtes».

27-2-2015

«La consulta del Moianès deixa l'última paraula a cada ajuntament». «La consulta pendent», editorial dedicat a la consulta sobre la comarca del Moianès.

4-3-2015

«Moià afrontarà un nou pla urbanístic, després que l'anterior quedés aturat. L'objectiu és tenir un avanç aquest mandat perquè en el pròxim es pugui aprovar el document definitiu».

9-3-2015

«Més de 10.000 persones podran votar en la consulta del Moianès. Guiteras: “Si en el procés surt ‘no’, jo potser votaria ‘sí’ al ple”. Entrevistes a Quim Vila, a favor, i a l'ex-alcalde d'Oló Santiago Monsech, en contra».

10-3-2015

«S'incendia una caldera de gas d'una empresa de Moià (al polígon industrial del Sot d'Aluies)». «Votar el Moianès», editorial.

11-3-2015

«La CUP descarta definitivament presentar llista a les municipals de Moià. Ha considerat que no hi ha les condicions per a fer una llista entre les esquerres».

13-3-2015

«Calders acomiada la infermera Roser Ribera, que es jubila, amb un acte d'agraïment». «Diumenge, debat sobre el Moianès a les emissores locals del Bages».

16-3-2015

«Oló s'inclina pel sí al Moianès quan falta una setmana per a les votacions. Els diputats de CiU i d'ERC al Bages i l'alcalde d'Oló confronten en un debat les bondats de ser comarca».

17-3-2015

«Càrrecs comarcals del Vallès i Osona aposten per deixar el Moianès com està. Un debat a Castellterçol amb partidaris del no qüestiona la viabilitat econòmica de crear una comarca».

18-3-2015

«Moià aspira a un pla d'ajust per a tornar en 10 anys els 7'4 milions que deu a Hisenda. El ple d'anit preveia aprovar les mesures per a acollir-se a una nova fórmula del ministeri per a pagar proveïdors».

20-3-2015

«El model de consulta sobre la comarca del Moianès permetrà de votar al 82% de població». «Una comarca natural amb fonaments seculars», article de Jesús Burqueño, geògraf de la Universitat de Lleida. «El Moianès, un projecte de futur», article de Jaume Clarà, de l'Associació Cultural Modilium. «L'actual portaveu d'Entesa, Joan Maria Navarro, liderarà la llista de CiU a Moià».

21-3-2015

«La comarca del Moianès, a debat. “Regió 7” reuneix tres alcaldes, una regidora i la presidenta del Consell del Bages».

23-3-2015

«El triomf del sí a tots els pobles del Moianès posa la directa a la creació de la comarca».

24-3-2015

«El Govern promet celeritat perquè el Consell del Moianès es constitueixi com tota la resta». «Una gran èxit», editorial. «El moianès Guillem Monsech és subcampió català sub-18 d'escalada de dificultat». «El Moianès, comarca», article d'Enric Badia.

25-3-2015

«Comarques des de baix», article de Xavier Domènech. «Un tresor prehistòric», article de Jordi Sardans, historiador, sobre les Coves del Toll. «La Travessa Moià-França compleix quaranta edicions».

28-3-2015

«El Moianès, comarca. El sí de diumenge passat té els fonaments en el sentiment històric d'un territori», reportatge de 5 pàgines dins la «Revista» del dissabte.

EL PUNT AVUI+

23-3-2015

«4.147 vots donen el sí a la comarca del Moianès. La participació de veïns del Moianès va ser d'un 47'31%. Collsuspina és líder en participació».

24-3-2015

«Tot són eines per als ciutadans i el territori», entrevista a Dionís Guiteras, alcalde de Moià i president del Consorci del Moianès.

LA VANGUARDIA

13-3-2015

«Natursoy, fàbrica europea d'hamburgueses vegetals. El grup francès N&S inverteix 1'5 milions per especialitzar la seva filial de Castellterçol, que creix un 40%».

23-3-2015

«Els veïns dels deu municipis del Moianès avalen la creació de la nova comarca». «Protagonisme dels joves», article de Josep Gallifa, professor universitari moianès.

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

BREUS

Actualitat pre-electoral

El 9 de març la CUP de Moià féu pública la decisió de no presentar-se a les pròximes eleccions municipals del 24 de maig. En una nota de premsa afirmen que, si bé ja s'havia pres la decisió de no concórrer als comicis municipals en solitari, després d'una assemblea oberta i diverses rodes de contacte consideren que tampoc no existeixen les condicions, en aquest moment, que permetin de configurar una candidatura àmplia que englobi les esquerres moianeses.

Uns dies després, el 18 de març, CiU va anunciar que el seu cap de llista a les municipals serà Joan Maria Navarro, fins ara portaveu del grup municipal d'Entesa per Moià —grup que en el número anterior de LA TOSCA anunciava la intenció de no tornar-se a presentar—. L'actual cap del grup municipal de CiU, Maria Tarter, anirà com a número dos de la llista. Joan Maria Navarro ja havia estat regidor per CiU en la legislatura 1983-1987, la primera del mandat de l'alcalde Josep Montràs, de qui després Navarro es convertiria en opositor.

Tot sembla indicar, a més, que la candidatura de CiU serà l'única que competirà amb AraMoià, la llista de l'alcalde Dionís Guiteras. Si això s'acaba confirmant serà la primera vegada des de l'any 1983 en què els moianesos només podran triar entre dues opcions.

Modificacions viàries

La Policia Local de Moià ha informat que, a partir del 10 de març, s'obre a la circulació un nou tram del carrer Joaquim Sala, que serà de sentit únic des de la cantonada del carrer de Passarell fins a l'avinguda de l'Escola Pia. El carrer Gregorio Marañón també serà de sentit únic des de l'avinguda de l'Escola Pia fins a la cruïlla amb el carrer del Salgot, i el carrer del Salgot des del carrer de Gregorio Marañón fins al carrer Joaquim Sala.

Festa del Porc 2015

La pluja i el mal temps van impedir la celebració de la Festa del Porc en la data prevista, 21 de març. Es va posposar fins al dissabte següent, dia 28, quan sí que es va poder dur a terme des de bon matí, sota un cel serè i en un dia més aviat calorós. La convocatòria de la festa va ser un èxit i durant tota la jornada van desfilar pel Molí Nou gent de molt variat perfil: famílies senceres amb fills petits, gent gran que hi treia el nas, jovent de diferent tarannà... Tots aprofitaven l'ocasió per a passejar i participar de les diferents activitats que l'organització havia preparat, que anaven des de jocs rurals per a nens fins a bingos i concerts per als joves fins ben entrada la nit. Tant a l'hora de dinar com a la de sopar l'assistència va ser nombrosa i tot indica que es tracta d'una festa arrelada, amb futur i, sens dubte,

una cita a tenir en compte en el calendari moianès.

Coral Xera

El dissabte 7 de març, al pavelló de l'Escola Josep Orriols i Roca de Moià, la Coral Xera oferí un concert en el qual comptà amb la presència de la Coral Migjornera, de Menorca. El concert fou diri-

git per Àgueda Sales i Mireia Subirana i comptà amb l'acompanyament d'Arnau Rovira.

Exposició de Josep M. Molist

Des del dia 28 de març fins al dia 5 d'abril s'ha pogut visitar l'exposició antològica de Josep M. Molist a la sala d'exposicions del Casal de Moià.

C	P	L	G	S	O	C	T	S	A	V	S	Y
A	O	M	H	O	S	A	I	N	T	O	A	E
S	E	L	O	M	O	L	O	Ç	A	X	N	S
T	I	O	L	I	A	D	N	U	S	G	T	R
E	Z	P	O	S	G	E	A	S	L	R	Q	I
L	A	A	R	E	U	R	F	P	E	K	U	C
L	L	P	Ç	W	J	S	A	M	S	I	I	I
T	F	I	O	N	A	W	P	B	T	L	R	L
E	A	R	E	N	A	R	G	I	A	O	Z	E
R	L	O	M	O	I	A	O	Ç	N	U	E	T
Ç	G	J	A	Y	I	O	S	F	Y	A	D	S
O	Q	R	E	Y	A	P	J	B	S	V	X	A
L	O	R	T	S	I	N	O	M	I	D	G	C

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

Pobles del Moianès

Busqueu el nom dels deu pobles del Moianès.

Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Racheylin Noemi Solís López, filla d'Antonella Yolanda, dia 16 de febrer.

Alma Perea Rubio, filla de José i de Verónica, dia 21 de febrer.

Núria Valls i Lluís, filla d'Anna i de Sergi, dia 22 de febrer.

Leire Hueso Santies, filla d'Òscar i de Laura, dia 3 de març.

Mariona Asencio Colomer, filla de Blanca i de Francesc, dia 4 de març.

Sidy Traore, fill de Madi Goundo i de Kadidiatou, dia 5 de març.

Defuncions

Jacques Willebois, de vuitanta-un anys, dia 8 de març.

Remei Rubió Canadell, de norantavuit anys, vídua de Miquel Saborit, dia 12 de març.

Ricard de Nova Cabellos, de cinquanta-tres anys, dia 21 de març.

Rosa Garolera Mercader, de noranta-quatre anys, vídua d'Andreu Ros Roca, dia 24 de març.

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP. Carme Mendoza Sacra
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

MARÇ 2015

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	18,1	0,7	10,05	6	-	4	N	4,2	
De l'11 al 20	20,6	-1,2	9,2	3	1	6	NE	-	
Del 21 al 31	19,9	-0,5	11,1	4	3	3	E	21,6	25,8

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: Meteo.Moia.

MeteoMoià informa: El 21 de desembre passat, l'estació meteorològica de MeteoMoià va deixar de funcionar per diversos factors, entre ells les inclemències del temps que li van provocar una avaria greu en diversos sensors i la destrossa física del pluviòmetre. Des d'aquell dia es va interrompre el subministrament de les dades del temps de Moià. A partir del dia 1 de gener, ja vam poder disposar d'una nova estació, la moderna «Davis Vantage Pro2», totalment instal·lada i activa, que proporciona dades automàtiques cada quinze minuts. Trobareu una anàlisi en profunditat en el menú de www.MeteoMoia.cat, «El temps a Moià».

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **30 d'abril**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: CALDERS, CASTELLCIR, CASTELLTERÇOL, COLLSUSPINA, GRANERA, L'ESTANY, MOIÀ, MONISTROL, OLÓ, SANT QUIRZE.

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

Tel. 93 830 03 02